

महाराष्ट्र विधानपरिषद

दुसरे अधिवेशन, २०२२

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १८ ऑगस्ट, २०२२ / श्रावण २७, १९४४ (शके)

(१) मुख्यमंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) उपमुख्यमंत्री		
(३) उच्च व तंत्र शिक्षण, संसदीय कार्ये मंत्री		
(४) पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री		
(५) अन्न व औषध प्रशासन मंत्री		
(६) अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री		
(७) शालेय शिक्षण मंत्री		
(८) पर्यटन मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ६०

राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा व तुकड्यांना त्रुटी पूर्ततेनंतर अनुदान मंजूर करण्याबाबत

(१) * १४२२६ श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.कपिल पाटील, श्री.किरण सरनाईक, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विनाअनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा/तुकड्यांना २०% व अंशतः अनुदानित शाळा/तुकड्यांना वाढीव २०% अनुदान दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २०२० पासून दिल्यानंतर सदर शाळा/तुकड्यांना वाढीव अनुदान देण्याची मागणी लोकप्रतिनिधी व कर्मचारी करीत असल्याचे माहे मे, २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक १२, १५ व २४ फेब्रुवारी, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये त्रुटी असलेल्या राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा व तुकड्यांची त्रुटी पूर्तता झाली असून सदरहू शाळांना व तुकड्यांना अद्याप वेतन अनुदानाकरीता निधी मंजूर झाले नसल्याचेही त्याचदरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१९ च्या शासन निर्णयातील प्राथमिक २७६, माध्यमिक १२८, उच्च माध्यमिक १७९२ व वाढीव २० टक्केतील २४१७ शाळा व ४५६१ वर्गतुकड्यांतील ४३११२ शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची मंत्रालयीन समितीने तपासणी करून यापैकी ३३२१४ पदांना पात्र ठरविले असून, तपासणीत प्राथमिक ८०, माध्यमिक ५२, उच्च माध्यमिक २५१, वर्गतुकड्या ४०३ तर

वाढीव २० टक्के साठी प्राथमिक ७९, माध्यमिक २०२ व वर्गतुकड्या ७२१ यावरील एकूण ५८७३ पदे किरकोळ त्रुटी दाखवून अपात्र केली आहेत, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, त्रुटीतील शाळांना त्रुटी पूर्ततेसाठी व देण्यात आलेल्या ३० दिवसांच्या कालावधीनुसार त्रुटी पूर्तता करून एकूण ५८७३ शिक्षक व शिक्षकेतर पदे पात्र ठरली तर किरकोळ त्रुट्या दाखविल्यामुळे शिक्षकांना वेतनापासून वंचित रहावे लागत असल्याने त्रुटीपात्र शाळांच्या यादीचा शासन निर्णय निर्गमित करणे आवश्यक आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, मंत्रालय मुंबई येथे प्राप्त ३९६१ अघोषित शाळा व नैसर्गिक वाढ तुकडी प्रस्ताव अनुदानास पात्र घोषित करण्याबाबत कार्यवाही करून कोरोना काळात विद्यार्थ्यांची संख्या कमी झाल्याने शिक्षक अतिरिक्त होण्याची भिती असल्याने शैक्षणिक वर्ष २०१८-२०१९ च्या पट संख्येनुसार संच मान्यता ग्राह्य धरण्याबाबत शासनाने कार्यवाही केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कायम शब्द वगळलेल्या सर्व शाळा, कनिष्ठ महाविद्यालये व वर्गा/तुकड्यांना शासनाने निश्चित केलेले अनुदानाचे प्रचलित धोरण लागू करण्याबाबत तसेच शाळा/तुकड्यांना वाढीव अनुदान देणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१), (२), (३) व (४) शासन निर्णय, दिनांक १२, १५ व २४ फेब्रुवारी, २०२१ मध्ये त्रुटी असलेल्या राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा व तुकड्यांना त्रुटी पूर्ततेनंतर अनुदानास पात्र करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) होय.

अघोषित शाळा व नैसर्गिक वाढ तुकड्यांना अनुदानास पात्र घोषित करण्याचा प्रस्ताव आयुक्त (शिक्षण), म.रा., पुणे यांच्याकडून शासनास प्राप्त झालेला आहे. शासनास प्राप्त प्रस्तावानुसार सदरहू शाळा अनुदानासाठी पात्र ठरविण्याकरीता सन २०१८-२०१९ या वर्षाची संचमान्यता ग्राह्य धरण्यात आली आहे.

(६) याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

राज्यातील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या शिक्षण सेवक पदाच्या मानधनात वाढ करण्याबाबत

(२) * १४३९१ डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.जयंत आसगावकर, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.किशोर दराडे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.कपिल पाटील, श्री.किरण सरनाईक : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२५८९ ला दिनांक ८ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शिक्षण सेवकांचे मानधन डी.एड, रुपये ६,०००/-, बी.एड, रुपये ८,०००/- व ज्युनियर कॉलेज शिक्षकांना प्रतिमाह रुपये १०,०००/- प्रमाणे दिले जात असून शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना शिक्षण सेवक म्हणून मागील अनेक दिवसांपासून रुपये २०००/- प्रती महिना मानधन दिले जाते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शिक्षण सेवकाच्या मानधनामध्ये वाढ करून रुपये ६,०००/- करावे अशी मागणी शिक्षण सेवकांकडून वारंवार होत असताना शिक्षण विभागाकडून याकडे दुर्लक्ष होत असल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सहाय्यक शिक्षक परिविक्षाधीन (शिक्षण सेवक) कर्मचाऱ्यांना मिळणारे नाममात्र मानधन रद्द करून वेतनश्रेणी लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे काय, तसेच, मागच्या दहा वर्षात शिक्षण सेवकांच्या मानधनात १ रूपयाही वाढ झालेली नसल्याने शिक्षण सेवकांना किमान वेतन आणि घरभाडे भत्ता देण्यासाठी शासनाने कोणता कृती आराखडा तयार केला आहे,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या शिक्षण सेवक मानधनात वाढ करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) शासन निर्णय दिनांक १७/०९/२०११ अनुसार शाळा व महाविद्यालयातील इयत्ता १ ली ते ७ वी इयत्तेतील डी.एड अर्हताधारक (प्रशिक्षित) यांना रुपये ६,०००/-, ८ वी ते १० वी इयत्तेतील पदवी अधिक बी.एड अर्हताधारक यांना रुपये ८,०००/- व उच्च माध्यमिक शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयातील पदव्युत्तर पदवी (द्वितीय श्रेणी) अधिक बी.एड अर्हताधारक यांना रुपये ९,०००/- इतके मानधन दिले जाते.

तसेच शासन निर्णय दिनांक २५/११/२००५ नुसार कनिष्ठ लिपीकास सुरुवातीची तीन वर्षे रुपये २,०००/- इतके मानधन दिले जाते.

(२) व (३) हे खरे नाही.

सहाय्यक शिक्षक (परिविक्षाधीन) यांच्या मानधनात वाढ करण्याची मागणी होत असून मानधनात वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(४) राज्यातील शिक्षकेतर कर्मचारी यांच्या मानधनात वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गडचिरोली जिल्ह्यातील स्वस्त धान्य दुकानांना वितरीत करण्याकरीता
निकृष्ट दर्जाचा तांदूळ पूरविण्यात येत असल्याबाबत**

(३) * १४५९९ डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.सुरेश धस, श्री.प्रसाद लाड, डॉ.रणजित पाटील, श्री.नागोराव गाणार, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.निलय नाईक, श्री.राजहंस सिंह, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.चंदूभाई पटेल : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गडचिरोली पंचायत समिती गोडाऊनमध्ये मायाश्री राईस इंडस्ट्रीज व मायाश्री फुड इंडस्ट्रीज, देसाईगंज या राईस मिलमधून सी.एम.आर. राईस गडचिरोली जिल्ह्यातील स्वस्त धान्य दुकानांना वितरित करण्यासाठी आलेला अवैध ट्रक गडचिरोलीतील दक्ष नागरिकांनी दिनांक २४ फेब्रुवारी, २०२२ रोजी पकडला, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरचा तांदूळ खाण्यायोग्य नसल्याचा अहवाल जिल्हा पुरवठा अधिकारी, गडचिरोली यांनी दिला असून, भारतीय खाद्य निगमच्या कोणत्याही अटी व शर्तीचे पालन न करता, सदर तांदूळ गडचिरोलीच्या पुरवठा अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने गोडाऊनमध्ये येत असून, अत्यंत निकृष्ट दर्जाचा तांदूळ गडचिरोली जिल्ह्यातील गरीब आदिवासी व इतर जनतेला वितरित करण्यात येणार होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सन २०२०-२०२१ व २०२१-२०२२ या दोन हंगामात याच राईस मिलने सुमारे ९० हजार क्विंटल निकृष्ट दर्जाचा तांदूळ पुरविला असून मिल मालक, पुरवठा खात्याचे अधिकारी आणि आदिवासी विकास महामंडळाच्या अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने शासनाची फसवणूक झाल्याने एसआयटीमार्फत उक्त प्रकरणाची चौकशी करावी, अशी मागणी विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांनी त्यांच्या दिनांक २५ मार्च, २०२२ रोजीच्या पत्रान्वये शासनाकडे केली असून उक्त प्रकरणी तीन महिन्यांनंतरही अद्यापपर्यंत कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रविंद्र चव्हाण : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

गडचिरोलीतील दक्ष नागरिकांनी दिनांक २४/०२/२०२२ रोजी गडचिरोली पंचायत समिती गोडावूनमध्ये ट्रक पकडला ही बाब खरी आहे.

बेस गोदाम, आरमोरी येथील हमालांच्या चुकीमुळे मे.जी.पी.अॅग्रो इंड., आरमोरी व विजय राईस मिल, चुरमुरा या मिलर्सचे Rejected CMR lot शासकीय गोदाम गडचिरोली येथे पाठविले गेले होते. परंतु, सदर तांदूळ सार्वजनिक वितरण प्रणाली अंतर्गत कोणत्याही शिधापत्रिकाधारकांना वितरित करण्यात आलेला नाही.

(३) व (४) मा.विरोधी पक्षनेते, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांच्या दिनांक २५/०३/२०२२ रोजीच्या पत्रास अनुसरून प्रस्तुत प्रकरणी सखोल चौकशी करून सविस्तर अहवाल सादर करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, गडचिरोली तसेच जिल्हा पुरवठा अधिकारी, गडचिरोली यांना कळविण्यात आले आहे. सदर प्रकरणी चौकशी सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी किंवा त्यानंतर नियुक्त होणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी जुनी पेन्शन योजना लागू करणे बाबत

(४) * १३९७३ श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रमेश कराड, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.किरण सरनाईक, श्री.गोपिचंद पडळकर, श्री.किशोर दराडे, श्री.जयंत आसगावकर, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.राजेश राठोड, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.रणजित पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात जुनी पेन्शन योजना या प्रश्नी शासनाने दखल न घेतल्याच्या कारणावरून दिनांक १ एप्रिल, २०२२ रोजी आज्ञाद मैदानातील आंदोलनास १०० दिवस होत असल्याचे औचित्य साधत शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनी काळ्या फिती लावून शासनाचा निषेध करणार असल्याचा इशारा दिल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी नियुक्त शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सन २००५ नंतर १०० टक्के अनुदानावर असलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आणि तुकडी नियुक्त शिक्षकांना १९८२ ची जुनी पेन्शन योजना लागू करण्यात येणार आहे, हे ही खरे आहे काय, तसेच, राज्यातील दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी किंवा त्यानंतर नियुक्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांसाठी जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याची मागणी कर्मचारी सातत्याने करित असल्याचे माहे मे, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी विनाअनुदानित व अंशतः अनुदानित शाळेत सेवा करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना जुनी भविष्य निर्वाह निधी योजना लागू करण्यासाठी संबंधित कर्मचाऱ्यांनी मा.उच्च न्यायालय मुंबई, औरंगाबाद खंडपीठ व नागपूर खंडपीठ या ठिकाणी याचिका दाखल केल्या असून सदर कर्मचारी हे दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी नियुक्त आहेत परंतु १०० टक्के अनुदान नसल्याने या कर्मचाऱ्यांची जुनी पेन्शन योजना रद्द करून नवीन पेन्शन योजना लागू केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या विनाअनुदान शाळा, वर्ग तुकड्या तसेच अंशतः अनुदानित शाळा तसेच वर्गतुकड्यांवरील कार्यरत शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्यासाठी नेमलेल्या समितीने माहे जून, २०२० अखेर किती बैठका संपन्न केलेल्या आहेत, तसेच, समितीचे कामकाज पूर्ण झाले आहे काय, समितीने शासनास अहवाल सादर केला आहे काय, याबाबत विभागाचे किती कर्मचारी आहेत, याची माहिती एकत्रित करावी आणि त्यासाठी किती निधीची आवश्यकता आहे याची छाननी करून त्यानुसार निधीची तरतूद करण्याबाबत कार्यवाही केली आहे काय,

(५) असल्यास, मान्यताप्राप्त खाजगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक व अध्यापक विद्यालयातील १०० टक्के अनुदानित पदावरील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांसाठी परिभाषित अंशदान निवृत्ती योजनेच्या अंमलबजावणीच्या कार्यपध्दतीबाबतचा शासन निर्णय तात्काळ रद्द घोषित करून खाजगी शाळांमधील शिक्षक/कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना व भविष्यनिर्वाह निधी योजना पूर्ववत लागू करणेबाबत राज्यातील म.रा.शि.प. व इतर विविध शिक्षक संघटनांनी शासनास वारंवार निवेदन देवून

उपोषण, धरणे, आंदोलने केली असून त्या प्रकरणी नागपूर विभागाच्या शिक्षक जनप्रतिनिधींनी शासनास दिनांक ११/१२/२०२०, २२/१२/२०२० व २७/१२/२०२१ रोजी निवेदने पाठवून या महत्वाच्या विषयाबाबत तातडीने निर्णय घेण्याची विनंती केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी किंवा त्यानंतर नियुक्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांसाठी जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) होय, हे खरे आहे.

(२), (३), (४), (५) व (६) वित्त विभागाने दिनांक ३१/१०/२००५ च्या अधिसूचनेन्वये दिनांक ०१/११/२००५ रोजी किंवा त्यानंतर राज्य शासनाच्या सेवेत येणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना परिभाषित अंशदायी निवृत्ती वेतन योजना लागू केली आहे. सदर निर्णयानुसार मान्यता प्राप्त व अनुदानित शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनाही परिभाषित अंशदायी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्यात आली आहे. सदर योजनेची विस्तृत कार्यपध्दती शालेय शिक्षण व क्रिडा विभागाने दिनांक २९/११/२०१० च्या शासन निर्णय अन्वये निश्चित केली आहे.

सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत विविध संघटना व त्यांच्या प्रतिनिधींमार्फत मागणी होत आहेत. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय यांनी राज्यातील सर्व अनुदानित, विनाअनुदानित, अंशतः अनुदानित पदांवर व तुकड्यांवर दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी नियुक्त झालेल्या व नंतर १०० टक्के अनुदानावर आलेल्या सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत, मा.सभापती, यांनी शिक्षण विभाग, वित्त विभाग व विधी व न्याय विभागाचे सचिव यांची एक संयुक्त समिती गठीत करण्याचे निर्देश दिले. त्यानुसार दिनांक २४ जुलै, २०१९ रोजी अपर मुख्य सचिव (शालेय शिक्षण) यांच्या अध्यक्षतेखाली “संयुक्त समिती” गठीत करण्यात आली. या समितीने अहवाल शासनास सादर केला असून सदर समितीच्या अहवालातील शिफारस क्र.२ च्या अनुषंगाने आयुक्त (शिक्षण) यांच्या अध्यक्षतेखाली “सम्यक विचार समिती” गठीत करण्यात आली आहे. सम्यक विचार समितीने अहवाल सादर केला असून तो विचाराधीन आहे.

तसेच शालेय शिक्षण व क्रिडा विभाग, दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१० रोजीच्या शासन निर्णयाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालयात दाखल याचिकेस अनुसरून मा.उच्च न्यायालयाच्या पूर्णपीठाने दिनांक ३०/४/२०१९ रोजी मार्गदर्शक निर्णय दिला आहे. त्याविरुद्ध मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये श्री.प्रदिप महल्ले व इतर यांनी विविध विशेष अनुमती याचिका दाखल केल्या आहेत. प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

राज्यातील ग्रंथालयांना थकीत अनुदानाची रक्कम वितरीत करण्यासह

ग्रंथालयातील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनात वाढ करण्याबाबत

(५) * १४६४६ श्री.अभिजित वंजारी, श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.नागोराव गाणार, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ग्रंथालयात २० ते ३० वर्षांपासून काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना रुपये २ ते ३ हजार वेतन मिळत असून कोरोना आपत्तीच्या काळात वेळेत अनुदान न मिळाल्याने राज्यातील साडेबारा हजार ग्रंथालयातील २१ हजारांहून अधिक ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांना कमी वेतन मिळत असल्याचे दिनांक ४ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यात असलेल्या १२१४९ अनुदानित सार्वजनिक ग्रंथालयांपैकी सर्वात जास्त ग्रंथालये मराठवाड्यात असून सुमारे २१६९३ कर्मचारी कार्यरत असलेल्या ग्रंथालयाची वर्गवारी 'अ' वर्गातील ग्रंथालयांना रुपये २.८८ लक्ष, 'ब' वर्गातील ग्रंथालयांना रुपये १.९२ लक्ष, 'क' वर्गातील ग्रंथालयांना रुपये ९,६०००/- तर 'ड' वर्गातील ग्रंथालयांना रुपये ३०,०००/- वार्षिक अनुदान देण्यात येते, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यातील १२ हजार १४५ ग्रंथालयांचे वार्षिक बजेट १२५ कोटी रुपयांचे असून मागील तीन वर्षांपासून या बजेटमध्ये वारंवार कपात करण्यात आलेली असून सन २०२१-२०२२ च्या सुधारित अंदाजपत्रकामध्ये ११२ कोटी ५६ लाख ५५ हजार रुपये मंजूर करण्यात आले होते, परंतु सन २०२०-२०२१ या आर्थिक वर्षातील मार्च महिन्यात शासनाकडून पूर्ण अनुदान मिळणे गरजेचे असताना फक्त ३०% देण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, राज्यात सन २०१२ पासून ग्रंथालय अनुदानात वाढ करण्यात आली नाही तसेच नवीन ग्रंथालयांना मान्यताही देण्यात आली नसल्याने सुमारे ७१२ ग्रंथालये आर्थिक अडचणीमुळे बंद पडली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नवीन ग्रंथालयांना मान्यता देवून दर्जावाढ करण्याबाबत तसेच कर्मचाऱ्यांचे वेतन वाढविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) हे खरे नाही. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालये ही नोंदणीकृत खाजगी संस्थेकडून चालविले जातात. सदर ग्रंथालयातील कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याची जबाबदारी ही संबंधित संस्थेची आहे. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना शासनाकडून ग्रंथालयाच्या वर्ग/दर्जानुसार परिरक्षण अनुदान अदा करण्यात येते. सन २०२१-२२ पर्यंतचे संपूर्ण अनुदान वितरीत करण्यात आले आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना खालीलप्रमाणे परिरक्षण अनुदान देण्यात येते-

ग्रंथालयाचा दर्जा/वर्ग	वार्षिक अनुदान दर
जिल्हा - अ	रुपये ७,२०,०००/-
तालुका - अ	रुपये ३,८४,०००/-
इतर - अ	रुपये २,८८,०००/-
जिल्हा - ब	रुपये ३,८४,०००/-
तालुका - ब	रुपये २,८८,०००/-
इतर - ब	रुपये १,९२,०००/-
तालुका - क	रुपये १,४४,०००/-
इतर - क	रुपये ९६,०००/-
ड वर्ग	रुपये ३०,०००/-

(३) हे खरे नाही. शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांसाठी खालीप्रमाणे निधी अर्थसंकल्पित करण्यात आला आहे-

सन	अर्थसंकल्पित निधी (रुपये हजारात)
२०२०-२१	८६,६२,५०
२०२१-२२	११२,५६,५५
२०२२-२३	१२२,५१,२५

(४) अंशतः खरे आहे. शासनाकडून शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना परिरक्षण अनुदान देण्यात येते. सदर अनुदान प्राप्त करून घेण्यासाठी संबंधित ग्रंथालयाकडून ग्रंथालयाचा वार्षिक अहवाल व लेखापरिक्षण अहवाल जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी कार्यालयास सादर करणे आवश्यक असते. ज्या ग्रंथालयाचे सदर कागदपत्र प्राप्त होत नाहीत अशा ग्रंथालयांना अकार्यक्षम म्हणून नोंद घेतली जाते. राज्यात अशी अकार्यक्षम ७४४ ग्रंथालये आहेत.

(५) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, दिनांक २२/०३/२०१३ व दिनांक ०७/०६/२०१४ अन्वये यापुढे नवीन ग्रंथालयांना शासनमान्यता देण्यात येवू नये, व दर्जावाढ करू नये असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालये ही नोंदणीकृत खाजगी संस्थेकडून चालविले जातात. सदर ग्रंथालयातील कर्मचाऱ्यांचे वेतन देण्याची जबाबदारी ही संबंधित संस्थेची आहे.

राज्यातील रात्रशाळा पूर्ववत सुरू करण्याबाबत

(६) * १४३६६ श्री.कपिल पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२६०७ ला दिनांक १५ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील रात्रशाळा पूर्ववत सुरू होण्यासाठी पूर्वीच्या सर्व शिक्षकांना पुन्हा सेवेत घेवून सदरहू शाळांना सशक्त करण्याबाबत धोरण ठरविण्यासाठी मा.शालेय शिक्षण राज्यमंत्री महोदयांनी समिती स्थापन करण्याच्या केलेल्या घोषणेच्या अनुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे,

(२) असल्यास, शासन निर्णय दिनांक १७ जानेवारी, २०२२ अन्वये मा.मंत्री, शालेय शिक्षण यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू समितीच्या किती बैठका झाल्या, या समितीचा अहवाल शासनाला प्राप्त झाला आहे काय, असल्यास, त्यातील शिफारशी काय आहेत,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून राज्यातील रात्रशाळा पूर्ववत सुरू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) रात्रशाळांबाबत परिपूर्ण धोरण निश्चित करण्याकरीता गठीत करण्यात आलेल्या उच्चस्तरीय समितीने केलेल्या शिफारशी संदर्भात शासन निर्णय दिनांक ३०/०६/२०२२ अन्वये रात्रशाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या सेवाशर्ती व अन्य सर्वसाधारण बाबींबाबत सुधारित धोरण निश्चित करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिधापत्रिका धारकांना स्वस्त धान्य दुकानांमधून धान्य वितरीत करताना
येत असलेल्या अडचणी दूर करण्याबाबत**

(७) * १३६७२ श्री.प्रवीण दटके, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.नागोराव गाणार, डॉ.परिणय फुके, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.जयंत आसगावकर, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, श्री.विक्रम काळे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.किशोर दराडे : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३२९५ ला दिनांक १५ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कष्टकरी, कामगार, शेती व घरकाम करणाऱ्या महिलांच्या हातावरच्या रेषा कामामुळे पुसल्या जात असल्याने आधारसंलग्न शिधापत्रिकेवरून धान्य घेताना हाताचे ठसे जुळत नसल्याने परिणामी त्यांना धान्य वितरीत करताना अडचणी येत असल्याचे दिनांक १८ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील एकही गरीब उपाशी राहू नये याकरीता प्रधान गट योजनेद्वारे पात्र व्यक्तीला शिधापत्रिकेद्वारे धान्य उपलब्ध करून दिले जाते, सदरहू यंत्रणेतील त्रुटी दूर करण्याकरीता शासनाने खाजगी कंपनीकडून बनविलेल्या सॉफ्टवेअरमध्ये पात्र व्यक्तींचा संपूर्ण डेटा आधार कार्डशी जोडण्यात आला असूनही सॉफ्टवेअरमधून डेटा गहाळ होत असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शिधापत्रिकाधारक कष्टकरी कामगार असून ज्येष्ठ नागरिकांच्या हातांचे ठसे वयोमानानुसार बदलत असल्याने बोटांचे ठसे जुळत नसल्याच्या कारणावरून स्वस्त धान्य दुकानदार धान्य देण्यास टाळाटाळ करित असल्याने याबाबत लोकप्रतिनिधींनी तक्रार, निवेदने दिली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त अडचणीवर मात करण्यासाठी केंद्र शासनाने साधे कार्ड असणाऱ्यांनाही धान्य वाटप करण्याचे आदेश देवूनही स्थानिक पातळीवर स्वस्त धान्य दुकानदार धान्य देत नसल्याच्या तक्रारी आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून यासंदर्भात माहिती घेऊन केंद्र शासनाच्या आदेशाची स्वस्त धान्य दुकानदारांना सूचना देऊन त्याची प्रभावी अंमलबजावणी करून नागरिकांना धान्य वितरित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रविंद्र चव्हाण : (१) अंशतः खरे आहे.

क्षेत्रिय कार्यालयांच्या अहवालानुसार कष्टकरी, कामगार, शेती व घरकाम करणाऱ्या महिलांच्या हातावरच्या रेषा कामामुळे पुसल्या जात असल्याने ई-पॉस मशीनवर अंगठा लावून धान्य उचल करण्यास अडचणी येत असल्याची बाब राज्यातील काही जिल्ह्यात निदर्शनास आली आहे. परंतु अशा प्रसंगी त्या शिधापत्रिकेतील इतर सदस्यांचे हाताचे ठसे घेऊन आधार प्रमाणीकरण करून धान्याचे वितरण करण्यात येते.

ज्या शिधापत्रिकेमध्ये एक किंवा दोन वृद्ध व्यक्ती असून त्यांच्या बोटाचे ठसे पुसट झाल्याने आधार प्रमाणीकरण वारंवार अपयशी होत असल्यास अशा लाभार्थ्यांना Card Nominee सुविधा दिनांक २९/१२/२०२० रोजीच्या परिपत्रकान्वये उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

(२) हे खरे नाही, शिधापत्रिकाधारकांची आधार संलग्न माहिती केंद्र शासनाच्या राष्ट्रीय सूचना केंद्र (NIC) यांच्याकडील सॉफ्टवेअर प्रणालीसोबत जोडण्यात आली आहे. सदर सॉफ्टवेअर मधून लाभार्थ्यांची माहिती गहाळ झाल्याची बाब माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निर्देशनास आलेली नाही.

(३) हे अंशतः खरे आहे, परंतु पर्यायी व्यवस्था म्हणून Card Nominee सुविधा उपलब्ध करून नॉमिनीच्या अंगठ्याचे ठसे घेऊन लाभार्थ्यांस धान्याचा लाभ देण्यात येतो. लाभार्थ्यांस धान्यापासून वंचित ठेवले जात नाही.

(४) व (५) सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेतर्गत लाभ मिळण्यासाठी लाभार्थ्यांनी आधार क्रमांक सादर करणे आवश्यक आहे. जे लाभार्थी राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा योजनेतर्गत अन्नधान्याचा लाभ घेऊ इच्छितात परंतु त्यांचाकडे आधार क्रमांक नाही किंवा आधार साठी नोंदणी केलेली नाही अशा लाभार्थ्यांना केंद्र शासनाच्या दिनांक ०८/०२/२०१७ रोजीच्या अधिसूचनेत नमूद कागदपत्रे सादर केल्यानंतरच अन्नधान्याचा लाभ अनुज्ञेय होणार आहेत. त्यानुसार क्षेत्रिय कार्यालयांना दिनांक १२/०५/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

“अॅमेझॉन इन” या ऑनलाईन पोर्टलवर गर्भपाताच्या औषधांची विक्री होत असल्याबाबत

(८) * १४२४९ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे, श्री.सुनिल शिंदे, श्री.विलास पोतनीस, श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय अन्न व औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गर्भपातासाठी वापरत असलेल्या औषधांच्या नियमबाह्य विक्रीस बंदी असतानाही “अॅमेझॉन इन” या ऑनलाईन पोर्टलवर ‘ए केअर’ ब्रँड सदरहू औषधांची विक्री करित असल्याचे दिनांक ३ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, डॉक्टरांच्या प्रिस्क्रीप्शनशिवाय ज्या औषधांची विक्री करणे रुग्णाच्या आरोग्याच्यादृष्टीने धोकादायक आहे त्या गर्भपाताच्या औषधांची विक्री केली जात असल्याचे जळगावच्या औषध प्रशासनाने स्टिंग ऑपरेशन करून निदर्शनास आणले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आहे तदुसार औषधे सौंदर्य प्रसाधने कायदा, १९४० चे उल्लंघन करून नियमबाह्य गर्भपाताची औषधे विक्री करणाऱ्या

संबंधितांवर कारवाई करुन डॉक्टरांच्या प्रिस्क्रिप्शनशिवाय औषधांची होत असलेली विक्री थांबविण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.संजय राठोड : (१) हे खरे आहे.

“FDA books Amazon in for selling abortion pills” अशी बातमी दिनांक ०३/०५/२०२२ टाइम्स ऑफ इंडिया या वृत्तपत्रात वृत्त प्रकाशित झाले होते.

(२) हे खरे नाही. तथापि, Amazon.in या ऑनलाईन पोर्टलवर जळगावच्या औषध प्रशासनाने कोणतेही स्टिंग ऑपरेशन केलेले नाही. परंतु मेशो ऑनलाईन पोर्टलवर डॉक्टरांच्या प्रिस्क्रिप्शन शिवाय गर्भपाताच्या औषधांची मागणी अन्न व औषध प्रशासन, जळगाव मार्फत करण्यात आली होती.

(३) अन्न व औषधे प्रशासनाकडून वेळोवेळी चौकशी व दोषींविरुद्ध कारवाया करण्यात येतात.

१. औषध विक्रेता मे. गुरुनानक एन्टरप्रायजेस, लखनौ, उत्तर प्रदेश व अॅमेझॉन इन यांचे संदर्भात तपास पूर्ण करून त्यांचे विरुद्ध औषधे व सौंदर्य प्रसाधने कायदा, १९४० व नियम, १९४५ आणि माहिती व तंत्रज्ञान कायदा २००० मधील तरतुदींच्या उल्लंघनाबाबत मा.अतिरीक्त महानगर दंडाधिकारी, शिवडी, मुंबई येथे खटला क्रमांक RCC No. १५०००३०/SS/२२, दिनांक १३/०५/२०२२ दाखल करण्यात आला आहे.

२. दुसऱ्या प्रकरणात औषधांचा पुरवठा ओरीसा येथून झाला असून त्यात अॅमेझॉन इन, चौधरी फार्मास्युटीकल्स, कोरापुट ओरिसा व इतर व्यक्ती सहभागी असल्याने अधिक तपास व कारवाईसाठी अॅमेझॉन इन व संबंधितांविरुद्ध खेरवाडी पोलीस ठाणे बांद्रा पूर्व, मुंबई येथे प्रथम खबर अहवाल क्र. ०३६३/२०२२, दिनांक २९/०४/२०२२ दाखल करण्यात आला असून पुढील तपास पोलीस विभागामार्फत करण्यात येत आहे. तसेच मे. एम. ए. स. ट्रेडर, दिल्ली या संस्थेने Mankind Unwanted kit for woman free size ची विक्री मेशो ऑनलाईन पोर्टलच्या विरुद्ध रामानंद पोलीस स्टेशन, जळगाव येथे प्रथम खबर अहवाल क्र. ०१०४ दिनांक ०२/०५/२०२२ नोंदविण्यात आला असून पुढील तपास चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुखेड व किनवट (जि.नांदेड) तालुक्यातील वाड्या-तांड्यांना पाणीपुरवठा करण्याबाबत

(९) * १४१०४ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.जयंत आसगावकर, डॉ.प्रज्ञा सातव, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुखेड व किनवट (जि.नांदेड) तालुक्यातील अनेक गावे, वाड्या-तांड्यांवर तीव्र पाणीटंचाई निर्माण झाल्याचे माहे मार्च-एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, पाणीटंचाईमुळे येथील वृद्ध महिलांना पाण्यासाठी भटकंती करावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून येथील पाणी टंचाईग्रस्त गावे, वाडी-तांड्याची पाणीटंचाई दूर करून तातडीने पाणीपुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गुलाबराव पाटील : (१) अशंत: खरे आहे.

सदर गावे, वाड्या व तांड्यावर सौम्य स्वरुपाची पाणी टंचाई निर्माण झाली आहे.

(२) नाही.

(३) मुखेड व किनवट तालुक्यात नवीन विंधन विहीर घेणे, नळ योजनांची विशेष दुरुस्ती करणे, विंधन विहिरींची विशेष दुरुस्ती करणे, तात्पुरती पुरक नळ योजना, खाजगी विहिरी अधिग्रहीत करणे या उपाययोजना घेण्यात आल्या तसेच मुखेड तालुक्यात टँकरनेसुद्धा पाणी पुरवठा करण्यात आला.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाकीपाडा, वाणगाव पूर्व (ता.डहाणू, जि.पालघर) आदिवासी पाड्यांजवळ आर.एम.सी.
प्लांट आणि क्रशर मशीनचे बेकायदेशीर काम सुरु असल्याबाबत**

(१०) * १४४२३ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जे.एन.पी.टी. ते दिल्ली दरम्यान पश्चिम रेल्वेला समांतर डी एफ सी सी प्रकल्पाच्या कामास लागणारे रेडीमिक्स काँक्रीट हरित पट्टा झोनमध्ये येत असलेल्या वाणगाव पूर्वेकडील वाकीपाडा येथील सर्व्हे क्र.७४ (ता.डहाणू, जि.पालघर) येथील आर एम सी प्लांटमध्ये तयार करण्यात आले असून यासाठी मोठे क्रशर मशीन देखील बसविण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू प्रकल्पासाठी यु एस एम एल लि. कंपनीचे काम महसूल तसेच पर्यावरण विभागाची कोणतीही परवानगी न घेता मागील २ वर्षांपासून बेकायदेशीररित्या सुरु असल्याने पर्यावरणाची तसेच आदिवासींच्या आरोग्याची समस्या निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, आर एम सी प्लांट, क्रशर मशीन प्रकल्पासाठी शेतजमिनीची अकृषिक परवानगी घेणे आवश्यक असताना वाणगाव येथील यु एस एम एल लि. कंपनीने अकृषिक परवानगी घेतलेली नाही, तसेच रेती, खडी या बांधकाम साहित्याची रॉयल्टीही कंपनीने बुडविली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) मे. यु.एस.एम.एल. लि. या कंपनीने सदर ठिकाणी आर.एम.सी. प्लांट उभारण्याकरीता महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून दिनांक २४/०६/२०२१ रोजी संमतीपत्र घेतले असून दिनांक ११/०५/२०२२ रोजी दिलेल्या भेटी दरम्यान आर.एम.सी. चे उत्पादन करण्यासाठी मंडळाकडून संमतीपत्र घेतले नसल्याचे आढळून आले. मंडळाकडून उत्पादन करण्यासाठी संमतीपत्र न घेतल्यामुळे सदर प्रकल्पास दिनांक १५/०६/२०२२ रोजी कारणे दाखवा नोटीस बजविण्यात आलेली असून सदर प्रकल्पाने दिनांक २०/०६/२०२२ रोजी आर.एम.सी. प्लान्ट कायमस्वरूपी बंद केले असल्याचे कळविले आहे.

जिल्हा आरोग्य अधिकारी, पालघर जिल्हा परिषद यांच्या दिनांक ११/०७/२०२२ रोजीच्या अहवालानुसार मे. यु.एस.एम.एल. या आर.एम.सी. प्लॉटमुळे वाकीपाडातून आरोग्य विषयक कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(३) हे खरे आहे.

(४) सदर कंपनीने विनापरवाना अकृषिक वापर व गौणखनिज साठा केला असल्याने तहसिलदार, डहाणू यांनी पाठविलेल्या नोटिशीस कंपनीकडून कोणताही खुलासा प्राप्त न झाल्याने दंडनिय आदेश पारित करण्यात आलेले आहेत. सदर प्रकरणी वसुलीबाबत कार्यवाही सुरू आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात शिष्यवृत्ती परीक्षेत उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित असल्याबाबत

(११) * १४४७१ श्री.रमेश कराड, श्री.नागोराव गाणार : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७०९ ला दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२० रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात लातूर, उस्मानाबाद व अनेक जिल्ह्यातील पूर्व प्राथमिक (५ वी) आणि पूर्व माध्यमिक (८ वी) च्या शिष्यवृत्ती परीक्षेत उत्तीर्ण झालेल्या अनेक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती न मिळाल्याने मागील दोन वर्षांपासून सदरहू विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहिल्याचे माहे मे, २०२२ च्या पहिल्या आठवड्यात व त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास शिष्यवृत्तीकरीता पात्र ठरलेल्या विद्यार्थ्यांना देय असणारी शिष्यवृत्ती वेळेत न दिल्यामुळे राज्यभरातील हजारो शिष्यवृत्तीधारक आपल्या हक्काच्या शिष्यवृत्तीपासून वंचित असल्याने विद्यार्थी व पालकांमध्ये नाराजी व्यक्त करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शिष्यवृत्तीची रक्कम वेळेत मिळत नसल्यामुळे अनेक ग्रामीण व शहरी भागातील विद्यार्थ्यांकडे दुर्लक्ष होत असताना प्रशासनाकडूनही दुर्लक्ष होण्याची कारणे काय आहेत,

(४) असल्यास, शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यात कधीपर्यंत जमा करण्यात येणार आहे तसेच महिना अखेर किमान २०० रुपये शिष्यवृत्तीच्या रकमेत वाढ करण्याबाबत थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३), (४) व (५) सन २०२० मध्ये जे विद्यार्थी उत्तीर्ण झाले आहेत व ज्यांचे बँक डीटल्स अचुक आहेत अशा विद्यार्थ्यांच्या बँक खात्यावर शिष्यवृत्तीची रक्कम वर्ग करण्यात आलेली आहे. तसेच पूर्व प्राथमिक (५वी) आणि पूर्व माध्यमिक (८वी) यांच्या शिष्यवृत्तीच्या रक्कमेत वाढ करण्याबाबतच्या प्रस्तावाची शासन स्तरावर छाननी सुरु आहे.

मुंबई विद्यापीठात विद्यार्थ्यांना वेळेत पदवी प्रमाणपत्र उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१२) * १३७१३ श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पदवी अभ्यासक्रम पूर्ण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना निकाल जाहीर झाल्यानंतर १८० दिवसांच्या आत पदवीदान समारंभ होऊन विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्र मिळणे आवश्यक असल्याचा विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा नियम असूनही मुंबई विद्यापीठातील काही विद्यार्थ्यांना ३ वर्षे पदवी प्रमाणपत्र मिळाले नसल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, मुंबई विद्यापीठात शिकत असलेल्या अनेक विद्यार्थ्यांना पदवी प्रमाणपत्र न मिळाल्याने, काहींच्या नावात चुका झाल्याने अथवा प्रमाणपत्र गहाळ झाल्याच्या कारणास्तव विद्यार्थ्यांनी विद्यापीठाच्या परीक्षा विभागाकडे शुल्क भरून प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी अर्ज केला असता विद्यार्थ्यांना सुमारे दोन-दोन महिने पदवी प्रमाणपत्र मिळत नसल्याचे दिनांक १७ मे, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने उच्च शिक्षण संस्थांना याबाबत पत्र लिहून नियमांचे पालन करण्याचे आदेश दिले असून मुंबई विद्यापीठाच्या सिनेट सदस्यांनी विद्यापीठाच्या कुलगुरुंकडे लेखी तक्रार केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) तसेच, एनजी आचार्य महाविद्यालयातील एका विद्यार्थीनीला ३ वर्षे पदवी प्रमाणपत्र न मिळाल्याने तिला बॉम्बे रुग्णालयातील नोकरी गमवावी लागली असून पदवी प्रमाणपत्राची छपाई परराज्यात होत असल्याने प्रमाणपत्र मिळण्यास विलंब होत असल्याचे निदर्शनास आले, परंतु मुंबई विद्यापीठाची स्वतःची छपाई यंत्रणा असताना परराज्यात प्रमाणपत्र छपाई करण्याची कारणे काय आहेत,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तद्दुसार मुंबई विद्यापीठात शिकत असलेल्या विद्यार्थ्यांना विद्यापीठाकडे अर्ज केल्यानंतर विनाविलंब तातडीने पदवी प्रमाणपत्र उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे आहे.

(४) हे अंशतः खरे आहे.

पदवी प्रमाणपत्र उपलब्ध नसल्यामुळे नोकरी गमवावी लागली अशा स्वरूपाची तक्रार विद्यापीठाच्या परीक्षा विभागाकडे प्राप्त झालेली नाही. तसेच, विद्यापीठाकडे असलेल्या छपाई यंत्रणेत अत्याधुनिक तंत्रज्ञानासंबंधित यंत्र सामुग्री व पुरेशा प्रमाणात कुशल मनुष्यबळाचा अभाव असल्यामुळे पदवी प्रमाणपत्र छपाईसाठी निविदा प्रक्रिया राबवून पात्र निविदा धारकास छपाईचे काम देण्यात येते.

(५) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक ०८ एप्रिल, २०२२ रोजीच्या पत्रान्वये, सर्व उच्च शिक्षण संस्थांना विहित वेळेत पदवी प्रदान करण्याबाबत सूचना दिल्या असून त्यानुसार आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबत सर्व अकृषी विद्यापीठांना दिनांक ०५ मे, २०२२ रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

हातकणंगले (जि.कोल्हापूर) तालुक्यातील औद्योगिक वसाहतीतील सांडपाण्यामुळे परिसरातील शेतीचे नुकसान होत असल्याबाबत

(१३) * १३७४८ श्री.गोपिचंद पडळकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३५५५ ला दिनांक २२ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हातकणंगले (जि.कोल्हापूर) तालुक्यात महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत करण्यात आलेल्या पाहणीदरम्यान मे.इचलकरंजी पावरलूम मेगा क्लस्टर लि. या कारखान्याच्या मागील बाजूच्या संरक्षण भिंतीमधून सांडपाणी तिळवणी नाल्यात जात असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत सदर उद्योगास दिनांक २८/०९/२०२१ रोजी कारणे दाखवा नोटीस व दिनांक ११/०३/२०२२ रोजी प्रस्तावित आदेश बजावण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू उद्योगास बजावण्यात आलेल्या नोटीशीच्या अनुषंगाने कारखान्यामार्फत कोणती कार्यवाही करण्यात आली,

(४) असल्यास, सदर केमिकलयुक्त पाणी कायमस्वरूपी बंद होण्याकरीता तेथील शेतकऱ्यांची वारंवार मागणी होत असतानादेखील संबंधित अधिकाऱ्यांनी कोणतीही कारवाई केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) कारखान्यास दिलेल्या नोटीशीच्या अनुषंगाने कारखान्याने दिनांक ३०/०९/२०२१ रोजी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळास अनुपालन अहवाल सादर केला आहे.

(४) प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत पाहणी करण्यात आलेली आहे सदर पाहणीत आढळून आलेल्या त्रुटींच्या अनुषंगाने कारवाई करण्यात आलेली आहे. तसेच दिनांक २०/०७/२०२२ रोजी वैयक्तिक सुनावणी घेऊन अंतरिम आदेश पारित करण्यात आले आहेत ज्यामध्ये उद्योगामार्फत जेवढ्या क्षमतेची प्रकिया संयंत्रणा लावण्यात आलेली आहे तेवढेच सांडपाणी निर्माण होईल इतकेच उत्पादन करण्याबाबतची मर्यादा घालण्यात आलेली आहे व रक्कम रुपये ५ लाख ची बँकहमी भरण्याबाबत आदेश देण्यात आलेले आहेत. व सदरील कारखान्यास त्यांचे संमत्तीपत्र का नाकारण्यात येवू नये अशा आशयाचे निर्देश देण्यात आलेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई-औरंगाबाद-नांदेड-हैद्राबाद बुलेट ट्रेन उभारणीबाबत

(१४) * १३८५८ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.शशिकांत शिंदे : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्याला योग्य न्याय मिळावा यासाठी मुंबईहून हैद्राबादला जाण्यासाठी मुंबई-औरंगाबाद-नांदेड-हैद्राबाद असा दुसरा बुलेट ट्रेन मार्ग उभारण्याबाबत राज्य शासनाच्या वतीने केंद्र शासनाकडे प्रस्तावीत करण्यात यावे अशी मागणी सार्वजनिक बांधकाम मंत्री महोदयांनी मा.मुख्यमंत्री महोदय यांच्याकडे सन २०२२ दरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, भूसंपादन उपलब्ध असल्याने तसेच मराठवाड्याच्या विकासासाठी योग्य असणाऱ्या वरील मार्गाच्या उभारणीसाठी राज्यशासन व केंद्र शासन यांच्या स्तरावरून नवीन बुलेट ट्रेन मार्ग उभारणीबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) होय. तत्कालीन सार्वजनिक बांधकाम मंत्री महोदयांनी मुंबई-औरंगाबाद-नांदेड-हैद्राबाद असा बुलेट ट्रेन मार्ग उभारण्याबाबत तत्कालीन मा.मुख्यमंत्री महोदय यांच्याकडे दिनांक १७/०६/२०२१ च्या पत्राद्वारे मागणी केलेली आहे.

(२) सदर रेल्वे मार्गाच्या उभारणीबाबत तत्कालीन मा.मुख्यमंत्री महोदयांच्या स्वाक्षरीने दिनांक ०६/०९/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये मा.पंतप्रधान महोदयांना कळविण्यात आलेले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागाव-चौल (ता.अलिबाग, जि.रायगड) येथील बागमळा खाडीचे प्रदूषण रोखण्याबाबत

(१५) * १३७४२ श्री.सुनिल शिंदे, श्री.विलास पोतनीस, श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागाव-चौल (ता.अलिबाग, जि.रायगड) येथील बागमळा खाडी बुजविण्यासाठी उद्योगपती हिरानंदानी यांच्या मे.डायनामिक्स व्हेक्रेशन्स या कंपनीने बेकायदेशीरपणे मातीचा भराव टाकून पर्यावरणास हानी पोहचवल्याचे दिनांक २३ मे, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदरहू खाडीतील भरावामुळे पावसाळ्यातील पुराचे पाणी थेट नजीकच्या गावात जाण्याचा धोका असल्याने भरावाचे सुरु असलेले काम तात्काळ थांबवावे तसेच जिल्हा किनारा आपत्ती प्राधिकरणामार्फत तात्काळ पंचनामा करून कारवाई व गुन्हा दाखल करण्यात यावा, अशा आशयाच्या मागणीचे एक सविस्तर निवेदन जिल्हाधिकारी, रायगड, प्रांताधिकारी अलिबाग यांच्याकडे माहे मे, २०२२ च्या तिसऱ्या आठवड्यात व त्यासुमारास सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तद्दुसार नागाव-चौल येथील बागमळा खाडीत बेकायदेशीरपणे मातीचा भराव टाकून पर्यावरणास हानी पोहचवणाऱ्या संबंधित कंपनीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील अकृषी विद्यापीठे आणि संलग्नित महाविद्यालयांमधील सहाय्यक प्राध्यापक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या भरतीबाबत

(१६) * १३८७८ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.राजेश राठोड, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक १०९६२ ला दिनांक २७ डिसेंबर, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विद्यापीठ आणि वरिष्ठ महाविद्यालयातील छोट्या प्रवर्गांमध्ये मागास प्रवर्गाची आरक्षणाची पदे भरण्याबाबत सामान्य प्रशासन विभागाने दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१९ च्या शासन निर्णयानुसार स्थगिती उठविली असून सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१९ अनुसार पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात येते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील अकृषी विद्यापीठे आणि संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये शासकीय पदांच्या सरळसेवा भरतीमध्ये संवर्गनिहाय आरक्षण लागू करण्याचा निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने घेतला असून राज्यातील अकृषी विद्यापीठांतर्गत संलग्नित महाविद्यालयातील सहाय्यक प्राध्यापक भरती व इतर प्रलंबित प्रश्नांबाबत मा.उप मुख्यमंत्री महोदयांनी दिनांक २ सप्टेंबर, २०२१ रोजी बैठक घेऊन कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिनांक १/१०/२०१७ च्या विद्यार्थी संख्येवर आधारीत सहाय्यक प्राध्यापकांची २०८८ पदे भरण्यास मान्यता दिली असून त्यापैकी ४०% प्राध्यापकांची रिक्त पदे भरण्याचा निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, दिनांक ०१/१०/२०१७ च्या वर्कलोडनुसार राज्यात ९५११ सहाय्यक प्राध्यापकांची पदे रिक्त असून ८००० शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त आहेत, तसेच, सन २०१७ च्या आकृतीबंधानुसार राज्यातील विद्यापीठांच्या शैक्षणिक विभागामध्ये १५०० हून अधिक पदे रिक्त असून शारीरिक शिक्षण संचालक व ग्रंथपालांची रिक्त पदे भरण्यास मान्यता मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित निर्णयानुसार सहाय्यक प्राध्यापकांची व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची पदे दिनांक १/१०/२०२१ च्या वर्कलोड नूसार मान्य करून १०० टक्के भरती करणेसाठी व दिनांक १/१०/२००१ पूर्वी मान्यता दिलेल्या महाविद्यालये, तुकडी, विद्याशाखा, संगणक शाखा यांना अनुदान पात्र करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच, अद्यापपर्यंत मागासवर्गीयांची किती पदे भरण्यात आली आहेत,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) हे अंशतः खरे आहे.

महाविद्यालयातील छोट्या संवर्गातील मागासवर्गीयांकरीता आरक्षित पदे भरण्याबाबतची कार्यपध्दती विहित करणाऱ्या सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक २१ ऑगस्ट २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयास शासन निर्णय दिनांक २२ ऑगस्ट २०१९ अन्वये स्थगिती देण्यात आली होती. तदंतर शासन निर्णय दिनांक ०९ सप्टेंबर २०२१ अन्वये शासन निर्णय दिनांक २२/०८/२०१९ नूसार असलेली स्थगिती उठविण्यात येऊन शासन निर्णय दिनांक २१/०८/२०१९ नुसार कार्यवाही करण्याबाबत सूचित केले.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) राज्यातील अकृषी विद्यापिठाशी संलग्नित उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील मान्यताप्राप्त अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयांमधील प्राचार्य या संवर्गातील रिक्त असलेली पदे व प्राचार्य पदाचा पाच वर्षांचा कार्यकाल संपुष्टात आल्यानंतर रिक्त होणारी पदे भरण्यासाठी तसेच सहाय्यक प्राध्यापक या संवर्गातील उच्च स्तरिय सचिव समितीने मंजूर केलेल्या २०८८ पदांच्या पदभरतीस अटी व शर्तीच्या अधीन राहून मान्यता दिली आहे. सदर पदभरतीस मान्यता देताना दिनांक ०१/१०/२०१७ रोजीच्या विद्यार्थी संख्येवर अनुज्ञेय होणारी रिक्त पदे ही आधारभूत मानून अनुज्ञेय करण्यात आलेली आहे.

(४) हे अंशतः खरे आहे,

दिनांक ०१/१०/२०१७ च्या विद्यार्थीसंख्येवर आधारित आढाव्यानुसार अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील ९५११ शिक्षकीय व ८७९८ शिक्षकेतर पदे रिक्त आहेत. तसेच सन २०१७ च्या आकृतीबंधानुसार मार्च २०२२ अखेर राज्यातील अकृषी विद्यापीठांच्या शैक्षणिक विभागामध्ये १३३८ शिक्षकीय व २५७२ शिक्षकेतर पदे रिक्त आहेत. वित्त विभागाने त्यांच्या दिनांक ०४/०५/२०२० च्या शासन निर्णयान्वये कोविड-१९ या संसर्गजन्य आजाराने पार्श्वभूमीवर राज्यातील वित्तीय स्थितीसंदर्भात उपाययोजना करण्याच्या अनुषंगाने पदभरतीवर निर्बंध आणले आहेत. त्यानुसार शारिरीक शिक्षण संचालक व ग्रंथपाल पदांच्या भरतीवर निर्बंध आहेत. तथापि, सदरची रिक्त पदे भरण्याबाबत वित्त विभागाने पदभरतीवर आणलेल्या निर्बंधातून सूट मिळण्याबाबत वित्त विभागाशी विचारविनियम सुरू आहे.

(५) दिनांक २४/११/२००१ पूर्वी मान्यता प्राप्त असलेल्या महाविद्यालये, तुकडी, विद्याशाखा, संगणक शाखा यांना अनुदान पात्र करण्याविषयी शासनस्तरावरून कार्यवाही सुरू आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे उपकेंद्र वाशिम येथे स्थापन करणेबाबत

(१७) * १३६७९ श्री.किरण सरनाईक : तारांकित प्रश्न क्रमांक १३२०४ ला दिनांक ८ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे उपकेंद्र वाशिम येथे स्थापन करण्याची मागणी होत असल्याचे माहे मे, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाचे वाशिम येथे उपकेंद्र स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव व्यवस्थापन परिषदेपुढे ठेवण्याची विद्यापीठामार्फत सुरु असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली आहे काय,
- (३) असल्यास, उपकेंद्र स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव विद्यापीठाकडून कधीपर्यंत प्राप्त होणे अपेक्षित आहे,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदुसार संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे उपकेंद्र वाशिम येथे सुरु करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) नाही.

(३) व (४) संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाचे वाशिम येथे उपकेंद्र स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव व्यवस्थापन परिषदे पुढे ठेवण्याची कार्यवाही विद्यापीठ स्तरावर सुरु असून, उपकेंद्र स्थापन करण्याबाबतचा प्रस्ताव विद्यापीठाकडून प्राप्त झाल्यावर पुढील कार्यवाही करणे शक्य होणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील 'अॅप आधारित टॅक्सी' चालकांवर नियंत्रण ठेवण्याबाबत

(१८) * १३९२७ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेश कराड, श्री.विलास पोतनीस, श्री.सुनिल शिंदे, डॉ.रणजित पाटील : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील 'अॅप आधारित टॅक्सी' कंपनीच्या वेळी वाढीव भाडेवाढ करून प्रवाशांची आर्थिक फसवणूक करित असल्याचे दिनांक १२ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शहरात धावणाऱ्या सर्व अॅप आधारित टॅक्सी सेवा चर्चगेट ते बोरीवली या एकेरी प्रवासासाठी गर्दीच्या वेळेत रुपये ८०० ते १००० असे जास्तीचे भाडे आकारत असल्याची तक्रार करूनही त्याबाबत प्रादेशिक परिवहन कार्यालयाकडून कोणतीच कारवाई होत नसल्यामुळे प्रवाशांच्या आर्थिक फसवणुकीचा फायदा प्रादेशिक परिवहन कार्यालय आणि त्यांच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, रिक्शा टॅक्सीचे भाडे ठरविण्याचे अधिकार मुंबई महानगर प्रदेश परिवहन प्राधिकरणाकडे (एमएमआरटीए) असून सदरहू प्रवासी वाहनांविरुद्ध तक्रार केल्यास त्यांच्यावर कारवाई केली जात असल्याने ॲप आधारित टॅक्सी सेवेवर देखील एमएमआरटीएचे नियंत्रण असावे, अशी मागणी प्रवाशांकडून केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रवाशांची होत असलेली आर्थिक फसवणूक रोखण्याकरीता मुंबईतील ॲप आधारित टॅक्सी चालकांवर राज्य शासनाचे नियंत्रण तसेच त्यांना रिक्शा टॅक्सी प्रमाणे एमएमआरटीएच्या नियंत्रणाखाली आणण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) दिनांक १२/०५/२०२२ रोजी दैनिक महाराष्ट्र टाईम्समध्ये “हाल इथले संपत नाहीत, परिवहन कार्यालयासह, ॲप आधारीत टॅक्सी विरोधात असंतोष” या शिर्षकाची बातमी प्रसिध्द झाली होती.

(२) परिवहन विभागास प्राप्त होणाऱ्या तक्रारीच्या अनुषंगाने संबंधित प्रादेशिक व उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांच्यामार्फत कारवाई करण्यात येते.

(३) व (४) मा.मुंबई उच्च न्यायालयाचे दिनांक ०७/०३/२०२२ रोजीच्या आदेशानुसार ॲप आधारीत टॅक्सीला परवाना संबंधित प्रादेशिक परिवहन प्राधिकरण (RTA) कडून दिला जातो.

याबाबत मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये स्पेशल लिव्ह पिटिशन (सी) क्र.५७०५/२०२२ दाखल असून न्यायप्रविष्ट आहे.

ॲप आधारीत व इतर रिक्शा टॅक्सींकडून मनमानी भाडे आकारले जात असल्यास त्यांच्यावर मोटार वाहन कायदा व त्याअंतर्गत नियमानुसार कारवाई केली जाते.

याबाबत धोरण निश्चित करण्याची बाब विचाराधीन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

न्यू हॉरीझॉन पब्लिक स्कूल, ऐरोली (नवी मुंबई) येथील शालेय विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेच्यादृष्टीने उपाययोजना करण्याबाबत

(१९) * १३७६६ श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रवीण दटके, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ऐरोली (नवी मुंबई) येथील न्यू हॉरीझॉन पब्लिक स्कूलच्या बसला आग लागल्याची घटना माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान घडली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर घटनेत १६ विद्यार्थ्यांसह १९ प्रवाशांचे जीव वाचविण्यात आले असून सदरहू प्रसंगामुळे शालेय विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेचा प्रश्न निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शालेय विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) व (२) दिनांक २५/०४/२०२२ रोजी स्कूल बस ठाण्याला जाताना वाहनचालकास बसमधून धुर येत असल्याचे निदर्शनास आले. त्यानुसार चालकाने बस रस्त्याच्या बाजूला घेऊन अग्निशमन यंत्राचा वापर करून आग विझवून बस मधील १६ विद्यार्थ्यांना सुखरूप बाहेर काढले. बस मधील कर्मचारी प्रशिक्षित असून त्यांना आग विझविण्याचे ज्ञान असल्याने सदर प्रसंगी त्यांनी समयसूचकतेने काम करून विद्यार्थ्यांना सुखरूप बाहेर काढले आहे. तसेच सदर नवीन स्कूल बस अत्याधुनिक यंत्रणांनी सुसज्ज आहे व वाहतूक विभागामार्फत देण्यात येणाऱ्या सर्व नियमांचे पालन करत आहे.

- (३) सदर घटनेनंतर शाळेतील सर्व स्कूल बसची तपासणी करण्यात आली आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्ह्यातील विद्यार्थी शालेय पोषण आहारापासून वंचित असल्याबाबत

(२०) * १४२८५ श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोरोना काळात बंद असलेल्या शाळा माहे फेब्रुवारी, २०२२ पासून सुरु झाल्यानंतर सोलापूर जिल्ह्यातील ५ हजार ८५ शाळांपैकी ३ हजार ६०० शाळांमधील पहिली ते पाचवी आणि सहावी ते आठवीतील मुलांना ४३ दिवसांचा शालेय पोषण आहार मिळाला नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पहिली ते आठवी पर्यंतच्या मुलांना नाचणी, बाजरी अथवा ज्वारीची बिस्कटे देण्याचा निर्णय एकाच महिन्यात बंद करण्यात आला, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पुरवठादारांनी वेळेत धान्य न दिल्याने जिल्ह्यातील काही शाळांनी स्वस्त धान्य दुकानातून तांदूळ विकत घेऊन पोषण आहार दिला, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सोलापूर जिल्ह्यातील ३ हजार ६०० शाळांमधील विद्यार्थ्यांना शालेय पोषण आहार देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

केंद्र शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे योजनेतर्गत पुरक पौष्टिक पदार्थ म्हणून केवळ एक वेळेकरीता विद्यार्थ्यांना न्युट्रिटिव्ह स्लाईस स्वरूपात लाभ देण्यात आला आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) केंद्र शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या निर्देशानुसार संबंधित विद्यार्थ्यांना योजनेचा लाभ देण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई विद्यापीठाने तयार केलेल्या बृहत आराखड्यानुसार
नवीन महाविद्यालय आणि तुकडी वाढविण्याबाबत**

(२१) * १३८४५ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.नागोराव गाणार, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठाने शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ करीता तयार केलेल्या बृहत आराखड्यानुसार विद्यापीठाच्या कक्षेत ८४ ठिकाणी नवीन महाविद्यालय आणि तुकडी वाढविण्याबाबतचा प्रस्ताव 'माहेड' कडे सादर करण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, 'माहेड' ने सुमारे २५५ महाविद्यालयांचे बिंदू (ठिकाणे) निश्चित करून विद्यापीठाला सादर केल्याची माहिती माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली असून 'माहेडने' निश्चित केलेले महाविद्यालयाचे बिंदू कोणत्या आधारे निश्चित केले आहे,

(३) असल्यास, मंजूर केलेले महाविद्यालय शासनाच्या धोरणाला अनुसरून केले नसल्याचे निदर्शनास आले असून नवीन महाविद्यालयांना मान्यता व बिंदू निश्चित करताना त्या ठिकाणी पूर्वी असलेल्या महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थ्यांची संख्या परिपूर्ण असल्याचे निश्चित झाल्यानंतरच मान्यता देण्याची कार्यवाही केली जात होती, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, नवीन महाविद्यालयाचे बिंदू मंजूर करताना या सर्व बाबी लक्षात न घेता बिंदू निश्चित करण्यात आले आहे काय, तसेच, नवीन महाविद्यालयांसाठी व तुकडीवाढीसाठी किती प्रस्ताव प्राप्त झाले आहेत,

(५) असल्यास, या प्रस्तावांपैकी किती प्रस्ताव मुंबई विद्यापीठाने व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीत मंजूर केली आहेत व सदरहू प्रस्तावांना शासनाने मंजूरी दिली आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बिंदू निश्चित करण्यात आलेले महाविद्यालय रद्द करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) राज्यात नवीन महाविद्यालय किंवा अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी देण्यात आलेले स्थळबिंदु हे महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम २०१६ मधील तरतुदी, शासनाचे धोरण / नियम व डॉ.नरेन्द्र जाधव समितीचे निकष हे विचारात घेऊन निश्चित केले जातात. हेच धोरण मुंबई विद्यापीठासही अनुसरून निश्चित केले आहे.

(४) नवीन महाविद्यालयांसाठी एकूण ८४ प्रस्ताव प्राप्त झाले, तुकडीवाढीसाठी माहे सप्टेंबर, २०२१ मध्ये १५१ प्रस्ताव व माहे मे, २०२२ मध्ये ७८ प्रस्ताव प्राप्त झाले.

(५) नवीन महाविद्यालयांसाठी एकूण ७० प्रस्ताव तसेच तुकडीवाढीसाठी माहे सप्टेंबर, २०२१ मध्ये १४४ व मे मध्ये ७२ प्रस्ताव विद्यापीठाच्या व्यवस्थापन परिषदेच्या बैठकीमध्ये मंजूर करण्यात आले आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांकरिता
शालेय योजना पूर्ववत सुरु करण्याबाबत**

(२२) * १४१८१ श्री.राजेश राठोड, डॉ.प्रज्ञा सातव, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अभिजित वंजारी, डॉ.वजाहत मिर्झा, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.जयंत आसगावकर : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी मोफत पाठ्यपुस्तके, गणवेश, पुरक लेखन साहित्य, मुलींसाठी उपस्थिती भत्ता इत्यादी जिल्हास्तरावर पुरविण्यात येत असलेल्या शालेय शिक्षणाच्या काही योजना कालबाह्य झाल्याने व केंद्र पुरस्कृत योजना राज्य शासनाने दिनांक १६ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास रद्द करण्याचा निर्णय घेतल्यामुळे शाळेतील मध्यमवर्गीय आणि आर्थिक दुर्बल घटकातील विद्यार्थी शिक्षणापासून वंचित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर बाबतीत शासनाने जिल्हा वार्षिक योजनेच्या निधीतून राबविण्यात येणाऱ्या शालेय शिक्षण विभागाशी संबंधित रद्द केलेल्या जवळपास १४ योजनांची फेररचना करून सन २०२२-२०२३ या वर्षासाठी राज्य स्तरावरील जिल्हा परिषदांच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांना शालेय शिक्षण योजनेचा लाभ देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली तसेच त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू योजना रद्द न करता पूर्ववत सुरु ठेवण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

जिल्हा वार्षिक (सर्वसाधारण) योजनेंतर्गत शालेय शिक्षणाशी संबंधित राबविण्यात येणाऱ्या योजना कालबाह्य झाल्याने व काही योजनांची द्विरुक्ती होत असल्याने अस्तित्वात असलेल्या योजनांची पुनर्रचना करण्याचा निर्णय दिनांक १३ मे, २०२२ रोजी शासनाने घेतला आहे. सदरहू निर्णयामुळे राज्यातील जिल्हा परिषदांच्या शाळांमध्ये पायाभूत सुविधा आणि शैक्षणिक गुणवत्ता वाढीसाठी शैक्षणिक साहित्य व तंत्रज्ञान उपलब्ध करून देण्यात येणार आहे.

सदरहू योजना राबविण्याबाबतच्या सविस्तर मार्गदर्शक सूचना दिनांक ०९ जून, २०२२ अन्वये निर्गमित केल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सायबर विद्यापीठ स्थापन करण्याबाबत

(२३) * १४६६२ श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अनिकेत तटकरे, श्री.अरुण लाड : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तंत्रज्ञानाचा वाढता वापर आणि सायबर सुरक्षेची आवश्यकता लक्षात घेता, देशातील पहिले सायबर विद्यापीठ राज्यात स्थापन करण्यात येणार असल्याचे मा.उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री यांनी दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०२१ रोजी वा त्यासुमारास घोषित केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा.उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री महोदयांनी, सूर्यदत्ता ग्रुप ऑफ इन्स्टिटयुट, पुणे येथील एका संवाद कार्यक्रमात “ऑनलाईन व एकत्रित शिक्षणाच्या संदर्भात सायबर सुरक्षा ” या विषयावर विद्यार्थी, प्राध्यापक आणि पालक यांचेशी संवाद साधताना सायबर विद्यापीठाच्या निर्मितीची घोषणा केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर विद्यापीठाद्वारे सायबर सुरक्षासंदर्भात अद्यावत शिक्षण दिले जाणार असून राज्यातील विद्यार्थ्यांचा ऑफलाईन शिक्षणाकडे ओढा जास्त असल्याचे लक्षात घेवून सदर विद्यापीठ निर्मितीबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१), (२) व (३) डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठ, लोणेरे जिल्हा रायगड येथे “स्कूल ऑफ सायबर सिक्युरिटी” सुरू करण्याचे प्रस्तावित आहे. याकरीता संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय यांचे अध्यक्षतेखाली कार्यगटाची स्थापना करण्यात आली असून या कार्यगटाचा अहवाल अप्राप्त आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील पोदार इंटरनॅशनल शाळा व्यवस्थापनेवर कारवाई करून स्कूलबस नियमावली बंधनकारक करण्याबाबत

(२४) * १४०४२ श्री.राजहंस सिंह : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील पोदार इंटरनॅशनल शाळेची विद्यार्थ्यांना ने-आण करणाऱ्या स्कूलबस चालकाला रस्ता माहीत नसल्याने बस सुमारे पाच तास बेपत्ता असल्याचा प्रकार माहे एप्रिल, २०२२ च्या सुमारास घडला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई उपसंचालकांनी शाळा व्यवस्थापनास संबंधितांवर कारवाई करण्याचे आणि खुलासा सादर करण्याचे निर्देश दिले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणामुळे शाळेकडून घेतल्या जाणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षा व्यवस्थेवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले असून स्कूलबससाठी स्वतंत्र नियमावली आणि सूचना असतानाही त्यांची अंमलबजावणी काटेकोरपणे होत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, तदुसार पोदार इंटरनॅशनल स्कूलच्या शाळा व्यवस्थापनेवर कारवाई करून स्कूलबस नियमावली बंधनकारक करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) संस्थेचे बस कंत्राटदार व परिवहन अधिकारी यांना संस्थेने निलंबित केले आहे. संबंधित शाळेस बस नियमावली बंधनकारक करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील नद्यांचे प्रदूषण रोखण्याबाबत

(२५) * १३९६२ श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ११८८८ ला दिनांक ८ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यातील महाड, रोहा, नागोठणे, रसायनी या रासायनिक वसाहतींमधील सांडपाणी नद्यांसाठी घातक ठरत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रायगड जिल्ह्यातील कुंडलिका, पाताळगंगा, उल्हास, काळ, कासाडी, भोगावती, गाढी, अंबा व सावित्री नद्यांमध्ये औद्योगिक वसाहतीतील सांडपाण्यावर अनेकदा योग्य प्रक्रिया न करताच ते नदीत सोडले जात असल्यामुळे नद्या प्रदूषित होतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कारखान्यातील प्रदूषित सांडपाणी नदीत सोडताना त्या पाण्याची गुणवत्ता तपासणे तसेच सांडपाण्यातील एमओडी आणि सिओडी यांची मानके तपासणे गरजेचे असतानाही कारखान्याकडून ते तपासले जात नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, औद्योगिक वसाहतींची उभारणी करताना नद्यांच्या प्रदूषणाचा विचार करण्यात आला नाही, तसेच रासायनिक कंपन्या प्रदूषित सांडपाण्यावर प्रक्रिया न करता ते सांडपाणी नद्यांमध्ये सोडत असून प्रदूषित सांडपाणी प्रक्रिया केंद्र उभारण्यापूर्वीच नद्या प्रदूषित झाल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रायगड जिल्ह्यातील नद्यांचे प्रदूषण रोखण्याबाबत कार्यवाही करून नद्या प्रदूषित करणाऱ्या कंपन्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

रायगड जिल्ह्यातील महाड, रोहा, नागोठणे, रसायनी या रासायनिक वसाहतींमधील उद्योगांचे सांडपाणी नदीमध्ये सोडले जात नाही. तथापि, नदीपरिसरातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधून निर्माण होणारे घरगुती सांडपाणी नदीमध्ये मिसळते त्यामुळे प्रदूषणात वाढ होण्याची शक्यता नाकारता येत नाही.

(३), (४) व (५) हे खरे नाही.

म.प्र.नि. मंडळामार्फत उद्योगांना वेळोवेळी भेटी देऊन प्रक्रियाकृत सांडपाण्याची तपासणी केली जाते. तसेच, म.प्र.नि. मंडळामार्फत उद्योगांनी सांडपाणी प्रक्रिया यंत्रणा बसविल्याशिवाय उद्योग सुरु करण्यास परवानगी देण्यात येत नाही.

म.प्र.नि. मंडळाच्या अधिकाऱ्यांमार्फत भेटीदरम्यान ओद्योगिक सांडपाण्यावर मानकानुसार प्रक्रिया व विल्हेवाट न करणाऱ्या उद्योगांना वेळोवेळी कारणे दाखवा नोटीस, प्रस्तावित निर्देश तसेच बंदीचे आदेश बजावण्यात आले आहेत.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (ग्रामीण), जिल्हा परिषद रायगड तसेच जिल्हा प्रशासन अधिकारी, रायगड यांना नदीपट्ट्यांमधील प्रदूषण रोखण्याबाबत उपाययोजना करण्याबाबत दिनांक ०४/०५/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद जिल्हा परिषदेच्या शाळांना समग्र शिक्षा अभियानांतर्गतचे अनुदान देण्याबाबत

(२६) * १४७६३ श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्हा परिषदेच्या २,०९५ शाळांसाठी समग्र शिक्षा अभियानांतर्गत विद्यार्थी उपयोगी उपक्रम, शाळा स्टेशनरी आणि सन २०२२-२०२३ या वार्षिक खर्चासाठी रुपये सहा कोटींचे अनुदान देण्यात आले, परंतु पीएफएमएस या स्वयंचलित प्रणालीमुळे अनेक शाळांना सदरहू अनुदान मिळाले नसल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षाचे अनुदान परत गेल्याने अनेक शाळांना खर्च कसा भागवायचा असा प्रश्न मुख्याध्यापक, शिक्षक संघटनांकडून होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तद्दुसार शासन स्तरावर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सावनेर (जि.नागपूर) शहरातील अभ्युदय ग्लोबल व्हिलेज स्कूल
विनापरवानगी सुरु असल्याबाबत**

(२७) * १४८६७ श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सावनेर (जि.नागपूर) शहरात मागील ८ वर्षांपासून सुरु अभ्युदय ग्लोबल व्हिलेज स्कूल अससलेल्या शाळेत इयत्ता ६ वी ते १० वी पर्यंतचे विद्यार्थी शिक्षण घेत असून या शाळेला शिक्षणाधिकाऱ्यांनी कुठलीही शैक्षणिक परवानगी दिली नसताना शाळा संचालकांनी विद्यार्थी व पालक यांना संभ्रमात ठेवून शाळेत बेकायदेशीर प्रवेश देवून शुल्क आकारून पालकांची आर्थिक लूट करून इयत्ता १० वीच्या विद्यार्थ्यांना इतर शाळेत समायोजन करून परीक्षा घेतली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिक्षण उपसंचालकांनी शाळा बंद करून अहवाल सादर करणेबाबत निर्देश देवूनही शिक्षणाधिकाऱ्यांनी कोणतीही कारवाई न केल्यामुळे सदरहू शाळा सुरु आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अशा बोगस शाळांवर कायदेशीर कार्यवाही करून संचालकांवर फौजदारी गुन्हा दाखल करणेबाबत नागरिक व पालकांनी अनेकदा तक्रारी करूनसुद्धा शिक्षणाधिकारी, नागपूर यांनी कुठलीही कार्यवाही केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान व पालकांचे आर्थिक नुकसान करणाऱ्या शाळांवर तथा संचालकांवर तसेच शिक्षणाधिकाऱ्यांवर कारवाई करून सदरहू शाळा बंद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) सदर शाळेतील इयत्ता ६ वी ते इयत्ता १० वीच्या वर्गांना शासन मान्यता नाही असा फलक शाळेच्या दर्शनी भागावर लावण्यात आला असून उक्त वर्गातील काही विद्यार्थ्यांचे अन्य शाळेत समायोजन करण्यात आले आहे. तसेच, बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ च्या कलम १८ (५) मधील तरतुदीनुसार सदर अनधिकृत शाळेस द्रव्यदंडाची शिक्षा करण्यासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) या प्रकरणी सखोल चौकशी करण्यात येत आहे.

मराठवाडा विभागातील माध्यमिक शाळांमधील मुख्याध्यापकाची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२८) * १४२२४ श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.कपिल पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाडा विभागातील माध्यमिक शाळेतील वर्ग-२ मुख्याध्यापकांची २९९ पदे रिक्त असून मराठवाडा विभागातील ५८ माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील १४० वर्ग खोल्या/इमारत यांच्या बांधकामासाठी आवश्यक असणारा निधी रुपये २५.२० कोटीस मान्यता मिळाली नसल्याने वर्ग खोल्या/इमारतीचे बांधकाम होऊ शकले नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मराठवाडा विभागातील जिल्हा परिषदेच्या माध्यमिक शाळांची संख्या इतर विभागाच्या तुलनेत जास्त असून सदर माध्यमिक शाळांमध्ये वर्ग-२ मुख्याध्यापकांची मंजूर पदे किती आहेत, त्या मंजूर पदांपैकी माहे एप्रिल, २०१९ अखेर किती पदे रिक्त आहेत,
- (३) असल्यास, राज्यात सर्वात जास्त संख्येने मराठवाडा विभागातील जिल्हा परिषद माध्यमिक शाळांमध्ये मुख्याध्यापकांची वर्ग-२ ची पदे मागील अनेक वर्षांपासून रिक्त असून शासनाने वर्ग-२ मुख्याध्यापकांना पदावनत करून वर्ग-३ चा दर्जा दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मराठवाडा विभागातील माध्यमिक शाळांसाठी असलेली वर्ग-२ मुख्याध्यापकाची पदे पदोन्नतीने भरण्यासाठी तसेच माध्यमिक शाळांसाठी सर्व भौतिक सोयीयुक्त टाईप्लान करून इमारत बांधण्यासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) अंशतः खरे आहे.

(२), (३) व (४) होय खरे आहे.

मराठवाडा विभागातील मुख्याध्यापकाची १६१ पदे रिक्त आहेत. मुख्याध्यापक वर्ग-२ ची पदे शालेय शिक्षण विभागाकडून ग्रामविकास विभागास हस्तांतरीत करण्यास वित्त विभागास विनंती करण्यात आली होती, त्यावर वित्त विभागाने सदर पदे शालेय शिक्षण विभागाच्या आकृतीबंधातून रद्द करून ग्रामविकास विभागाने त्यांच्या आस्थापनेवर निर्माण करण्याबाबत अभिप्राय दिले आहेत. त्यास ग्रामविकास विभागाने सहमती दर्शविली आहे. तसेच, जिल्हा परिषद सेस निधी, आमदार खासदार निधी, जिल्हा विकास समिती, वित्त आयोग, सीएसआर, इ. माध्यमातून निधी उपलब्धतेनुसार शाळांची बांधकामे करण्याची तजवीज ठेवली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेतील अंशतः अनुदानित
वेतन घेणाऱ्या शिक्षकांच्या वेतन अनुदानाबाबत

(२९) * १४३९० डॉ.सुधीर तांबे, श्री.राजेश राठोड, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.किशोर दराडे, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.रणजितसिंह मोहिते-पाटील, श्री.जयंत आसगावकर, डॉ.वजाहत मिर्झा : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात सन १९९९ पासूनच्या २७०० प्राथमिक व माध्यमिक तर ५९० उच्च माध्यमिक कायम विनाअनुदानित शाळांमधील शाळेतील सुमारे ६० हजार शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी विनावेतन तुटपुंज्या वेतनावर काम करत असून कोरोना काळात सदरहू शाळेतील कर्मचाऱ्यांचे १९ महिन्यांचे वेतन शासनाने रद्द केले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळेत कार्यरत असणाऱ्या शिक्षकांना अंशतः अनुदानाप्रमाणे २० टक्के व ४० टक्के वेतन दिले जात असून सदरहू शिक्षकांना शासनाच्या प्रचलित नियमाप्रमाणे वेतन अनुदान मंजूर करून या शिक्षकांना शंभर टक्के अनुदान देण्याची मागणी केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, राज्यात सन २०१२ पासून आतापर्यंत १ हजार ९९० माध्यमिक शाळा अनुदानासाठी पात्र असल्याचे शासनाने घोषित केले असून सदरहू शाळा अनुदानासाठीच्या मुल्यांकनात पात्र ठरलेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, माहे डिसेंबर, २०२१ रोजी काढलेल्या शासन निर्णयानुसार प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना प्रचलित नियमानुसार वेतन वितरणाचे आदेश काढण्यात आले, परंतु सदरहू आदेशाची अंमलबजावणी न झाल्याने प्रचलित नियमानुसार वेतन वितरित करण्यात आले नसल्याने राज्यातील शिक्षकांनी वेतन अनुदान मिळावे या प्रमुख मागणीसाठी एक दिवशीय लाक्षणिक उपोषण करून शासनाचे लक्ष वेधले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अंशतः अनुदान वेतन घेणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना शासनाच्या प्रचलित नियमाप्रमाणे शंभर टक्के अनुदानासाठी पात्र असणाऱ्या संबंधित शाळा अनुदानापासून वंचित असल्याने शाळांना अनुदान देवून निधीची तरतूद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१), (२) व (३) मा.मंत्रीमंडळाच्या दिनांक २८/०८/२०१९ रोजीच्या बैठकीत अनुदानासाठी पात्र घोषित करण्यात आलेल्या प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा व तुकड्यांवरील शिक्षक/ शिक्षकेतर पदांना अनुदानास पात्र घोषित करून दिनांक ०१ एप्रिल, २०१९ पासून अनुदान मंजूर करण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता.

त्यानंतर मा.मंत्रीमंडळाच्या दिनांक १४/१०/२०२० च्या बैठकीत अनुदानासाठी पात्र शाळा/ तुकड्यांना दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २०२० पासून अनुदान मंजूर करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार शासन निर्णय, दिनांक १२, १५ व २४ फेब्रुवारी, २०२१ अन्वये प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा/ तुकड्यांवरील शिक्षक/ शिक्षकेतर कर्मचारी यांना दिनांक ०१ नोव्हेंबर, २०२० पासून २० टक्के व यापूर्वी २० टक्के अनुदान घेत असलेल्या शाळांना वाढीव २० टक्के अनुदान मंजूर केले आहे.

शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार वेतन अनुदान मंजूर करण्याची मागणी विविध संघटनांनी शासनास केली आहे.

(४) व (५) सद्यःस्थितीत अनुदानासाठी पात्र शाळांना शासन निर्णय, दिनांक १९/०९/२०१६ नुसार सरसकट २० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात येते त्यात कोणताही बदल करण्यात आलेला नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात पाणीपुरवठा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(३०) * १४५७६ डॉ.परिणय फुके, श्री.प्रविण दरेकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रवीण दटके : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोंदिया जिल्ह्यातील अर्जुनी मोरगाव, आमगाव, गोरेगाव, तिरोडा, देवरी, सडक/अर्जुनी तालुक्यातील ग्रामीण भागात पाणीटंचाईचा प्रश्न निर्माण झाला असून नागरिकांना पिण्याच्या पाण्यासाठी वणवण भटकंती करावी लागत असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गोंदिया जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात पाणीपुरवठा करण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी व ग्रामस्थांनी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गुलाबराव पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) होय.

(३) या गावांकरीता पाणीपुरवठा योजनांना जल जीवन मिशन योजनेतर्गत प्रशासकीय मान्यता देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सुधारित आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत

(३१) * १३९८१ श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.जयंत आसगावकर, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.राजेश राठोड, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.किशोर दराडे, श्री.किरण सरनाईक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासकीय कर्मचाऱ्याप्रमाणे राज्यातील सर्व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना ७ वा वेतन आयोग लागू झाल्यानंतर १०, २०, ३० वर्षांच्या सेवेनंतर आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांकडून होत असलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने अद्याप कोणतीच कार्यवाही न झाल्याचे माहे मे, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू योजना शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना लागू करणेसाठी गठित केलेल्या समितीने आपला अहवाल शासनास सादर केला आहे काय, तसेच, सदर योजना शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना लागू करण्याकरीता तात्काळ कार्यवाही करणे बाबत मा.मंत्री महोदयांनी सभागृहास आश्वासित केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, खाजगी व्यवस्थापनाच्या शाळेतील शिक्षकांना ३ लाभांची सुधारित सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत व त्यांच्या वेतनश्रेणीशी संबंधित बाबींच्या अनुषंगाने शिफारस करण्याकरीता मा.आयुक्त शिक्षण यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक ६ मे, २०२० रोजी अभ्यासगटाच्या अहवालात सादर करण्यात आलेल्या अहवालात नमूद ६ मुद्यांपैकी अनुक्रमे १ ते ४ च्या मुद्यांचा पूर्तता प्रस्ताव बैठकीत सादर करण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उर्वरित मुद्दा क्र.५ व ६ बाबतची सविस्तर माहिती शिक्षण संचालक प्राथमिक व माध्यमिक यांना दिनांक २७/०४/२०२२ रोजीच्या बैठकीत सादर करण्याबाबत मा.आयुक्त, शिक्षण यांनी दिनांक १३/०४/२०२२ रोजी कळविले असून सदरहू मुद्दाबाबतची सविस्तर माहिती अद्यापपर्यंत तयार करण्यात आली नसल्याने पुनःश्च शिक्षण आयुक्त कार्यालयामार्फत शिक्षण उपसंचालक, अंदाज व नियोजन यांनी सदरहू माहिती तात्काळ सादर करण्याचे आदेश दिनांक १७/०५/२०२२ रोजी शिक्षण संचालक प्राथमिक व माध्यमिक यांना दिलेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(५) तसेच, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांना लागू केलेल्या सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजनेतून शासनमान्य अनुदानित खाजगी माध्यमिक शाळेतील शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना वगळण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांनाही राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांप्रमाणे २४ वर्षानंतरची सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१), (२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

शासन निर्णय दिनांक ३१/०७/२०१९ अन्वये खाजगी अनुदानित शाळांमधील शिक्षक कर्मचाऱ्यांसाठी तीन लाभांची सुधारीत आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याच्या अनुषंगाने आयुक्त (शिक्षण), पुणे यांच्या अध्यक्षतेखाली अभ्यासगटाची नियुक्ती करण्यात आलेली होती. सदर समितीने दिनांक ०६/०५/२०२० रोजी अहवाल सादर केला होता. परंतु सदर अहवाल त्रोटक स्वरूपाचा असल्याने अधिकची माहिती मागविण्यात आली होती. सदर माहिती दिनांक ०३/०६/२०२२ च्या पत्रान्वये सादर केली आहे. तसेच शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना तीन लाभांची सुधारीत सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करण्याच्या अनुषंगाने वित्त विभागाकडे प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. सदर अहवालावर शासन स्तरावर उचित कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) हे खरे आहे.

(५) हे खरे आहे.

(६) शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना दोन लाभांची (२४ वर्षानंतरची) सेवांतर्गत आश्वासित प्रगती योजना लागू करणेबाबतचा प्रस्ताव वित्त विभागास सादर करण्यात आला होता, परंतु त्यांनी सदर प्रस्तावास मान्यता दिलेली नाही.

नागपूर शहरातील प्रदूषणात प्लास्टिक पिशव्यांच्या वापरामुळे वाढ होत असल्याबाबत

- (३२) * १४५०१ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) नागपूर शहराचे प्रदूषण प्लास्टिकच्या वापरामुळे वाढत असल्याने नागपूर शहराचे विद्रुपीकरण झाल्याचे माहे मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्लास्टिक पिशव्यांचा वापर करणाऱ्या दुकानदारांवर मनपामार्फत दंडात्मक कारवाई केल्यानंतर दुकानदार पुन्हा प्लास्टिक पिशव्यांचा वापर करत असून प्लास्टिकमुळे ड्रेनेजलाईन तुंबते, तसेच नागनदी, पिवळी नदी परिसरात वावरणारे भटके प्राणी प्लास्टिक पिशवीमधील अन्न पिशवीसहित खात असल्याने प्लास्टिकमुळे वायुप्रदूषणात वाढ होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नागपूर शहरातील प्लास्टिकच्या वापरावर निर्बंध घालण्याकरीता कार्यवाही करून प्लास्टिकच्या पिशव्यांचा वापर करणाऱ्या संबंधित दोषींविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) महाराष्ट्र प्लास्टिक व थर्माकोल अधिसूचना २०१८ अन्वये कॅरी बॅग व इतर एकल वापराच्या प्लास्टिक उत्पादनावर बंदी असून नागपूर महानगरपालिकेच्या उपद्रव शोध पथकाद्वारे नियमितपणे शहरातील दुकानदार विविध आस्थापने, गोडाऊन यांची पाहणी करून कारवाई करण्यात येत आहे.

सदर नियमाचे उल्लंघन करणाऱ्या व्यावसायिक /आस्थापनेवर नियमानुसार दंडात्मक व जप्तीची कारवाई करण्यात येते. नागपूर महानगरपालिकेच्या उपद्रव शोध पथकाद्वारे तसेच झोन अंतर्गत येणाऱ्या कर्मचाऱ्यामार्फत नागपूर शहरामध्ये अधिसूचनेची अंमलबजावणी करण्याकरीता दिनांक ०१ एप्रिल, २०२१ ते दिनांक ३० जून, २०२२ पर्यंत १८,५१७ दुकानाची तपासणी करून, १,०१४ व्यवसायिकांकडून १०,७९३.५० किलो ग्रॅम प्लास्टिक जप्त करून रुपये ५२,६५,०००/- इतका दंड वसूल करण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात खाजगी व्यवस्थापनाच्या अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना मोफत दरात वीज उपलब्ध करून देणेबाबत

(३३) * १४३६८ श्री.कपिल पाटील, श्री.किशोर दराडे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात खाजगी व्यवस्थापनाच्या अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांना शासनामार्फत सर्व लाभ दिले जात असून सदर शाळांना व्यापारी दराप्रमाणे वीज दिली जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील खाजगी अनुदानित ८००० माध्यमिक शाळांमध्ये केंद्रशासन पुरस्कृत आयसिटी योजनेंतर्गत प्रत्येकी १८ लक्ष रुपये याप्रमाणे १४४० कोटी रुपये किंमतीच्या संगणक प्रयोगशाळा दिल्या असून सदर बहुतांश संगणक प्रयोगशाळा अवाजवी वीज देयकामुळे बंद ठेवल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील खाजगी व्यवस्थापनाच्या अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील विद्यार्थी संगणकीय शिक्षणापासून वंचित राहू नये याकरीता मोफत वीज देवून शाळांना शहरी प्रॉपर्टी टॅक्समधून वगळण्यात यावे आदी मागण्या शिक्षण संस्थाचालक आणि अन्य शिक्षक संघटनांनी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर शाळांना मोफत दरात वीज उपलब्ध करून देणेबाबत तसेच शहरी प्रॉपर्टी टॅक्समधून वगळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक आयोगाच्या आदेश, दिनांक २६/०६/२०१५ अन्वये शासकीय शैक्षणिक संस्था वगळता इतर शैक्षणिक संस्था यांचा समावेश “सार्वजनिक सेवा-ब” या वर्गवारीत केला आहे. त्या वर्गवारीनुसार सदर शाळांना वीज दराची आकारणी केली जाते.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) हे खरे नाही.

राज्यातील खाजगी अनुदानित शाळा चालविणाऱ्या संस्थांचा किरकोळ खर्च भागविण्यासाठी शासन निर्णय, दिनांक १९/०१/२०१३ अन्वये दिनांक १ एप्रिल, २००८ रोजी वेतन अनुदानावर असलेल्या शालेय शिक्षण विभागांतर्गत राज्यातील खाजगी शाळांमधील शिक्षक / शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सन २००८ या वर्षी पाचव्या वेतन आयोगानुसार ज्या टप्प्यावर वेतन अनुदान अनुज्ञेय होते, त्या टप्प्यावरील देय वेतन अनुदानास गोठवून त्यांच्या पाच टक्के प्रमाणे वेतनेत्तर अनुदान (४ टक्के वेतनेत्तर अनुदान व १ टक्का इमारत भाडे/ देखभाल अनुदान) उपलब्ध करून देण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोरोनाच्या महामारीमध्ये पालक गमावलेल्या विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक शुल्क माफ करण्याबाबत

(३४) * १३६७१ श्री.प्रवीण दटके, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.नागोराव गाणार, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोरोना पार्श्वभूमीवर आई-वडील गमावलेल्या विद्यार्थ्यांचे पदवीपर्यंतचे शिक्षण शुल्क माफ करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला असून तसे आदेश विद्यापीठांना जारी केले आहेत, परंतु शैक्षणिक वर्ष संपत आले असतानाही अद्याप शासनाच्या आदेशाचे पालन महाविद्यालयांनी केले नसल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, दिनांक २८ जून, २०२१ रोजी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाने सर्व कुलगुरूंची बैठक घेऊन तसे आदेश निर्गमित केले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू आदेशाचे उल्लंघन करणाऱ्या महाविद्यालयांवर कारवाई करण्याबाबत लोकप्रतिनिधींनी लेखी तक्रारी निवेदने दिली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शासन नियम न पाळणाऱ्या व विद्यार्थ्यांना शुल्क माफीचा फायदा देण्यास दिरंगाई करणाऱ्या महाविद्यालयांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक आयोगाच्या आदेश, दिनांक २६/०६/२०१५ अन्वये शासकीय शैक्षणिक संस्था वगळता इतर शैक्षणिक संस्था यांचा समावेश "सार्वजनिक सेवा-ब" या वर्गवारीत केला आहे. त्या वर्गवारीनुसार सदर शाळांना वीज दराची आकारणी केली जाते.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) हे खरे नाही.

राज्यातील खाजगी अनुदानित शाळा चालविणाऱ्या संस्थांचा किरकोळ खर्च भागविण्यासाठी शासन निर्णय, दिनांक १९/०१/२०१३ अन्वये दिनांक १ एप्रिल, २००८ रोजी वेतन अनुदानावर असलेल्या शालेय शिक्षण विभागांतर्गत राज्यातील खाजगी शाळांमधील शिक्षक / शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांना सन २००८ या वर्षी पाचव्या वेतन आयोगानुसार ज्या टप्प्यावर वेतन अनुदान अनुज्ञेय होते, त्या टप्प्यावरील देय वेतन अनुदानास गोठवून त्यांच्या पाच टक्के प्रमाणे वेतनेत्तर अनुदान (४ टक्के वेतनेत्तर अनुदान व १ टक्का इमारत भाडे/ देखभाल अनुदान) उपलब्ध करून देण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील आझाद मैदान येथील शिधावाटप कार्यालयातील दस्तऐवज रद्दीत विक्री केल्याबाबत

(३५) * १४२४५ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील आझाद मैदान येथील शिधावाटप कार्यालयाने १३ वर्षांचा दस्तऐवज नष्ट करण्याकरीता रद्दीत विक्री केल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दस्तऐवज रद्दीत काढल्यामुळे शिधावाटप धारकांच्या शिधापत्रिका गहाळ झाल्यास त्यांना पुन्हा मिळविण्यास मनस्ताप होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदुसार संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रविंद्र चव्हाण : (१) शिधावाटप कार्यालय क्र.१/अ, आझाद मैदान या कार्यालयाचे स्थलांतर करतेवेळी ड वर्गातील अभिलेख तसेच वाळवी लागलेले साधारणतः तेरा ते पंधरा वर्षांचे अभिलेख जागेअभावी कार्यालयात जतन करुन ठेवणे शक्य नसल्याने तसेच इतर सुस्थितीत असलेला अभिलेख त्यामुळे खराब होऊ नये याकरीता शासनाचे प्रचलित नियमानुसार नष्ट करण्यात आला आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पेठवडज (ता.कंधार, जि.नांदेड) येथील शाळेच्या बांधकामासाठी
निधी उपलब्ध करुन देण्याबाबत**

(३६) * १४१०६ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा, श्री.जयंत आसगावकर, डॉ.प्रज्ञा सातव, श्री.मोहनराव कदम : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पेठवडज (ता.कंधार, जि.नांदेड) येथील शाळा निजामकाळापासून असून सदरहू शाळेचे बांधकामही जुने असल्याचे दिनांक ५ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरील जिल्हा परिषदेची शाळा अतिशय जीर्ण झाल्याने शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या जीवाला धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यामुळे उक्त शाळेच्या बांधकामासाठी जिल्हा परिषदेने सेसमधून निधी उपलब्ध करुन द्यावा यासाठी पेठवडज येथील ग्रामस्थांनी जिल्हा परिषदेसमोर दिनांक ५ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास आंदोलन केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन सदरहू आंदोलनाची दखल घेऊन अतिशय जीर्ण झालेल्या शाळेच्या बांधकामासाठी निधी उपलब्ध करुन देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) होय.

(४) जिल्हा परिषद शाळा, पेठवडज येथे इयत्ता १ ली ते १० वीच्या वर्गासाठी एकूण २१ वर्गखोल्या उपलब्ध असून त्यापैकी ११ वर्गखोल्या धोकादायक, ६ दुरुस्तीयोग्य व ४ सुस्थितीत आहेत. राजमाता जिजाऊ शैक्षणिक गुणवत्ता विकास अभियानांतर्गत उपरोक्त ११ वर्गखोल्यांच्या पुनर्बांधणीस आवश्यक रुपये १७१.६० लक्ष निधीस मान्यता प्रदान करण्यात आली असून शासनाच्या निधीच्या प्रमाणात १० टक्के निधी लोकसहभाग व उर्वरित १० टक्के निधी संबंधित जिल्हा परिषदेमार्फत याप्रमाणे निधी उभारुन सदर काम करण्याची तजवीज ठेवली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सी.ए.सी.एस. पदवीधारक प्राध्यापक पदोन्नतीपासून वंचित असल्याबाबत

(३७) * १४४६३ श्री.प्रसाद लाड : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (युजीसी) सी.ए.सी.एस. आणि आयसीडब्ल्यू या पदव्या पदव्युत्तर पदवीला समकक्ष असल्याचे माहे एप्रिल, २०२१ मध्ये जाहीर केलेले असतानाही सी.ए.सी.एस. झालेल्या प्राध्यापकांकडे पदव्युत्तर पदवी (एम.ए.,एम.कॉम, एमएससी) नसल्याने त्यांना पदोन्नतीपासून वंचित ठेवण्यात आलेले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू प्राध्यापकांनी नेट सेट परिक्षादेखील उत्तीर्ण केली मात्र केवळ पदव्युत्तर पदवी नसल्याने नेट सेट उत्तीर्ण झालेले प्रमाणपत्रही त्यांना देण्यात आलेले नाही, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, युजीसीने माहे एप्रिल, २०२१ मध्ये सी.ए.सी.एस. आणि आयसीडब्ल्यू ही पदवी एम. कॉमला समकक्ष असल्याचे स्पष्ट केले असून त्यासाठीचे एक परिपत्रकही जारी केल्यामुळे राज्यातील विद्यापीठांमध्ये सन १९९५ पासून सीएची पदवी घेवून प्राध्यापक म्हणून रूजू झालेल्यांना दिलासा मिळाला असला तरी काही विद्यापीठे आणि महाविद्यालये सी.ए.ची पदवी एम. कॉमला समकक्ष मानण्यास तयार नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सी.ए.सी.एस. झालेल्या प्राध्यापकांवर पदोन्नती संदर्भात अन्याय होऊ नये यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) सेट परीक्षेचे आयोजन सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामार्फत करण्यात असून सदर परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या उमेदवारांना विद्यापीठाकडून प्रमाणपत्र देण्यात आलेले आहेत. तसेच नेट परीक्षेचे आयोजन व प्रमाणपत्र विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून दिले जाते.

(३) व (४) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक १९/०९/१९९१ च्या अधिसूचनेन्वये अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयात अधिव्याख्याता म्हणून नियुक्त होण्यासाठी पदव्युत्तर पदवी व नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण असणे ही, शैक्षणिक अर्हता विहित केलेली आहे. सदर शैक्षणिक अर्हता धारण न करणारे उमेदवार अकृषी विद्यापीठे व संलग्नित महाविद्यालयात अधिव्याख्याता पदावर नियुक्त होण्यासाठी पात्र ठरत नाहीत. तथापि, विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक १८/०२/२०२१ रोजीच्या बैठकीत सी.ए.,सी.एस., आयसीडब्ल्यू या शैक्षणिक अर्हता पदव्युत्तर पदवीला समकक्ष असतील असा निर्णय घेतलेला असून सदर निर्णय दिनांक १५/०४/२०२१ च्या पब्लिक नोटीसव्दारे जाहीर केलेला आहे. त्यानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोगाने शैक्षणिक अर्हतेबाबत विहित केलेल्या तरतुदीनुसार सी.ए.,सी.एस., आयसीडब्ल्यू या शैक्षणिक अर्हता धारण करित असलेले जे उमेदवार नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण आहेत, अशा अध्यापकांना कॅस अंतर्गत पदोन्नतीचे लाभ अनुज्ञेय केलेले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उदगीर (जि.लातूर) बस आगारातील अधिकाऱ्यांनी राज्य परिवहन महामंडळाची
फसवणूक केल्याबाबत**

(३८) * १४४८१ श्री.रमेश कराड, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उदगीर (जि.लातूर) बस आगारातील अधिकाऱ्यांनी संपकाळात गैरहजर असलेल्या काही कर्मचाऱ्यांचे वेतन काढून महामंडळाची फसवणूक केल्याचे माहे मे, २०२२ च्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गैरहजर कर्मचाऱ्यांच्या मस्टरवर व्हाइटनर लावून स्वाक्षरी करण्यात आली परंतु आगार प्रमुख यांच्या नोंदणी पुस्तिकेत असलेली गैरहजरीची नोंद खोडण्याचे राहून गेल्याचे माहिती अधिकारात निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

याबाबत कुणीही माहिती अधिकार अधिनियम २००५ अन्वये अर्ज करून माहिती घेण्यात आलेली नाही.

(३) सदर प्रकरणी जबाबदार श्री.यशवंत मारुती कानतोडे, आगार व्यवस्थापक, श्री.शा.आ.घोणसे, वाहतूक नियंत्रक, श्री.अ.द.जाधव, वाहतूक नियंत्रक, श्री.अ.वि.चिंचोळे, वरिष्ठ लिपिक व श्री.अनिल गोंविंदराव पळनाटे, वाहतूक निरीक्षक यांना आरोपपत्र देण्यात आले असून यांचेवर महामंडळाच्या शिस्त व आवेदन कार्यपध्दतीनुसार प्रमादिय कारवाई करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील हवा प्रदूषण रोखण्याकरिता उपाययोजना करण्याबाबत

(३९) * १३७४० श्री.सुनिल शिंदे, श्री.विलास पोतनीस : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जगभरात हवा प्रदूषणामुळे सर्वाधिक मृत्यू होण्याच्या यादीमध्ये मुंबई शहराचे नाव पाचव्या क्रमांकावर असल्याचे माहे मार्च, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून सफर या प्रदूषण मापन प्रणालीनुसार मुंबईच्या प्रदूषणात दिवसेंदिवस वाढ होत असल्याचे दिनांक १० मे, २०२२ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, नुकत्याच ग्रीनपीस दक्षिणपूर्व आशियाद्वारे करण्यात आलेल्या आय क्यू एअर (IQAir) डेटाच्या विश्लेषणात्मक-संशोधन अभ्यासानुसार सन २०२० मध्ये मुंबई शहरात केवळ हवा प्रदुषणामुळे २५००० नागरिकांचा मृत्यू झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महाराष्ट्रात विशेषतः मुंबईने हवा प्रदूषणाची धोक्याची पातळी ओलांडली असल्याने महाराष्ट्रातील कोट्यवधी जनतेच्या आरोग्याला धोका निर्माण होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुंबईतील नागरिकांच्या आरोग्यदायी जीवनासाठी मुंबईतील प्रदूषण कमी करण्याबाबत कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) अंशतः खरे आहे.

जागतिक आरोग्य संघटना (WHO) यांनी २०१६ यावर्षी प्रकाशित केलेल्या अहवालानुसार मुंबई शहर हे पी.एम १० (PM१०) या प्रदूषकाच्या अनुषंगाने जागातिल प्रदूषित शहराच्या यादीत पाचव्या क्रमांकाचे शहर असल्याचे नमुद आहे.

महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळातर्फे मुंबई शहर व उपनगर येथे एकूण ११ वायु सर्वेक्षण केंद्रांवरून हवेचे गुणवत्ता मापन केले जाते. त्याच्या पृथःकरण अहवालानुसार हवा गुणवत्ता निर्देशांक (AQI) हा सर्वसाधारणपणे समाधानकारक व मध्यम गुणवत्तेत येतो.

मुंबईच्या प्रदुषणात वाढ होते किंवा कसे याबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून मागविण्यात आला होता त्यांनी दिनांक ०५/०७/२०२२ रोजीच्या पत्रान्वये वायु सर्वेक्षणाचा अहवाल पाठविण्यात आला असून तो सोबत जोडला आहे. त्याअहवालानुसार PM१० व PM२.५ या प्रदूषकांच्या मानकामध्ये काही ठिकाणी वाढ होत असल्याचे दिसून येते.

(२) ग्रीनपीस दक्षिण पूर्व आशिया या संस्थेचा संशोधन अभ्यास अहवाल शासनास प्राप्त झालेला दिसत नाही. तसेच सदर अहवाल बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस प्राप्त झालेला नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत “मुंबई वायु प्रदूषण नियंत्रण कृती आराखडा” ऑक्टोबर २०१९ मध्ये मंजूर झालेला आहे. आराखड्यातील मार्गदर्शक सुचनांनुसार मुंबई शहरातील हवेची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी सौर उर्जेचे विविध स्रोत तयार करणे, इलेक्ट्रिक वाहनांना प्रोत्साहन देणे, वाहतूक सिग्नलमध्ये सुसुत्रता आणणे, स्मशानभूमीत पाईपड नॅचरल गॅसचा (PNG) वापर करणे, स्वयंचलीत वातावरणीय वायू गुणवत्ता सर्वेक्षण केंद्रे (CAAQMS) प्रस्थापित करणे, कचऱ्यापासून ऊर्जा निर्मिती प्रकल्पाची स्थापना करणे, रस्त्यांची साफसफाई करण्याकरीता यांत्रिक झाडूचा वापर करणे तसेच मियावाकी संकल्पनेवार आधारीत जैव विविधतेच्या दृष्टिने उद्याने विकसित करणे इत्यादी उपायोजनांवर भर देण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेत
विविध अभ्यासक्रमांचा समावेश करणेबाबत**

(४०) * १३८७६ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अमोल मिटकरी, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४६८९२ ला दिनांक २० जून, २०१९ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेतर्गत आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील पात्र विद्यार्थ्यांसाठी लाभाची व्याप्ती वाढवून ६०५ अभ्यासक्रमांचा दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये समावेश केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात बी.एस्सी., एम.एस्सी, संगणक, बी.एस्सी, एम.एस्सी., आय.टी, बी.सी.ए., बी.बी.ए., डि.बी.एम., अभ्यासासाठी विद्यार्थी प्रवेश घेत असून सदर अभ्यासक्रमांना शिष्यवृत्तीचा लाभ नसल्याकारणाने ग्रामीण भागातील गोर गरीब विद्यार्थ्यांना आर्थिक अडचणींना सामोरे जावे लागत आहे, हे ही आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांचे आर्थिक हित लक्षात घेता उक्त अभ्यासक्रमांचा सदरहू योजनेत समावेश करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) होय.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

(३) दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ च्या शासन निर्णयान्वये सदर योजनेतर्गत निर्धारित केलेल्या अभ्यासक्रमांच्या अनुषंगाने उचित निर्णय घेण्यासाठी सचिव स्तरीय प्रदत्त समिती गठीत करण्यात आली आहे.

नमूद अभ्यासक्रमाचा समावेश राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजनेत करण्याच्या अनुषंगाने संचालक, उच्च शिक्षण संचालनालय यांच्याकडून अहवाल मागविण्यात आला होता. सदर अहवाल शासनास प्राप्त झाला असून तो तपासून त्यावर योग्य ती कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शाळांचे प्रलंबित संचमान्यतेचे दुरुस्ती
प्रस्ताव निकाली काढणेबाबत**

(४१) * १४३८० श्री.किरण सरनाईक : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शाळांचे अनेक दिवसांपासून पुणे येथे प्रलंबित असलेले संचमान्यता दुरुस्ती प्रस्ताव निकाली काढणेबाबत अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्याचे माहे मे, २०२२ च्या पहिल्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदुसार प्रलंबित असलेले संचमान्यता दुरुस्ती प्रस्ताव तातडीने निकाली काढणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई महानगर क्षेत्रातील मुदत संपलेल्या वाहनांबाबत

(४२) * १३९२२ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेश कराड : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई महानगरात सद्यःस्थितीत सुमारे ९० लाख वाहनांची नोंदणी झाल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संपूर्ण प्रदेशातील वाहनांपैकी ३२ लाख वाहनांनी १५ वर्षे पूर्ण केली असून त्यापैकी किमान १० लाख वाहने रस्त्यावर असून या वाहनांच्या फिटनेसबाबतची माहिती परिवहन विभागाकडे उपलब्ध नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुदत संपलेल्या वाहनांमध्ये मोठ्या प्रमाणात सार्वजनिक सेवा देणारी वाहने असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून मुंबई महानगर क्षेत्रातील वाहनांची मोठ्या प्रमाणावर होणारी वाहतूक कोंडी लक्षात घेता अशा प्रकारच्या वाहनांबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) नाही.

तथापि, दिनांक १६/०८/२०२२ रोजी दैनिक लोकमतमध्ये “पंधरा वर्षे वयाच्या १० लाख गाड्या: फिटनेसची खात्री द्यायची कोणी?” या शीर्षकाखाली बातमी प्रसिध्द झाली आहे.

(२) व (३) मोटार वाहन कायद्यातील तरतूदीनुसार परिवहन वाहनांना नोंदणी दिनांकापासून ८ वर्षांपर्यंत, प्रत्येकी २ वर्षांनी योग्यता प्रमाणपत्र चाचणी करणे व ८ वर्षांवरील वाहनांनी प्रति वर्षी वाहनांची योग्यता प्रमाणपत्र चाचणी करून घेणे आवश्यक आहे. तसेच, परिवहनेतर वाहनांनी नोंदणी दिनांकापासून १५ वर्षांनंतर वाहनांच्या नोंदणीचे नुतणीकरण करून घेणे अनिवार्य आहे.

(४) योग्यता प्रमाणपत्र अथवा नोंदणी प्रमाणपत्र नुतनीकरण न करता रस्त्यावर चालणाऱ्या वाहनांच्या विरोधात प्रादेशिक परिवहन कार्यालयामार्फत तपासणी मोहिमा सातत्याने राबविण्यात येतात. तसेच दोषी वाहनांवर मोटार वाहन कायद्यातर्गत दंडात्मक कारवाई करण्यात येते.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील नियमांचे पालन न करणाऱ्या शिवभोजन केंद्रावर कारवाई करण्याबाबत

(४३) * १३७९३ श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रवीण दटके, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२०३३ ला दिनांक ८ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शिवभोजन केंद्राबाबतच्या तक्रारी लक्षात घेता नियमांचे पालन न करणाऱ्या शिवभोजन केंद्रावर कारवाई करण्याचे निर्देश अन्न व नागरी पुरवठा आणि ग्राहक संरक्षण मंत्री महोदयांनी दिल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिवभोजन थाळी योजनेसंदर्भात मंत्रालयात आयोजित करण्यात आलेल्या आढावा बैठकीत शिवभोजन थाळीच्या गुणवत्ता तपासणीसाठी अधिकाऱ्यांची पथके तयार करावीत आणि प्रत्येक शिवभोजन केंद्रावर सीसीटीव्ही कॅमेरे बसवण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रविंद्र चव्हाण : (१), (२) व (३) हे खरे आहे. शिवभोजन थाळीची व शिवभोजन केंद्रांची कार्यक्षमता व गुणवत्ता तपासणीसाठी जिल्हा पुरवठा अधिकारी/ अन्नधान्य वितरण अधिकारी/उपनियंत्रक यांचे अध्यक्षतेखाली तपासणी पथक तयार करून शिवभोजन केंद्राच्या नियमित तपासणी बरोबरच अचानक तपासण्याही करण्याच्या सूचना शासन परिपत्रक दिनांक ३०/०३/२०२२ अन्वये देण्यात आल्या आहेत.

राज्यात शिवभोजन योजनेची अधिक प्रभावीपणे अंमलबजावणी करणे तसेच कार्यरत शिवभोजन केंद्रांवर परिणामकारक नियंत्रण ठेवण्याकरीता शासन निर्णय दिनांक २७/१२/२०२१ अन्वये राज्यातील सर्व शिवभोजन केंद्रांमध्ये सी.सी.टी.व्ही. यंत्रणा बसविण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. त्यानुसार राज्यातील सर्व कार्यान्वित शिवभोजन केंद्रांमध्ये केंद्र चालकांनी स्वखर्चाने सीसीटीव्ही यंत्रणा बसविली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला जिल्ह्यात वाढीव बोगस विद्यार्थी संख्येमुळे शिक्षक अतिरिक्त झाल्याबाबत

(४४) * १४४८८ श्री.अमोल मिटकरी, श्री.शशिकांत शिंदे, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाच्या शालेय शिक्षण विभागाच्या सरल पोर्टलवर दिनांक ३१ मार्च, २०२२ रोजीपर्यंत करण्यात आलेल्या आधार नोंदणीसंदर्भात शिक्षण विभागाच्या पडताळणीत राज्यभरात २४ लाख विद्यार्थी बोगस असल्याचे दिनांक ३० मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदरहू २४ लाख बोगस विद्यार्थ्यांमध्ये अकोला जिल्ह्यातील हजार विद्यार्थ्यांच्या नावाचा समावेश करण्यात आला असून दोन वेळा असून जिल्ह्यातील अनेक शाळांनी एकच विद्यार्थी शाळांमध्ये शिकत असल्याचे दाखवून विद्यार्थी संख्या वाढविण्याच्यादृष्टीने बोगस विद्यार्थ्यांच्या नावाचा समावेश केला असल्याचेही त्याचसुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, बोगस विद्यार्थी संख्या वाढविण्यात आल्यामुळे सुमारे १५० शिक्षक अतिरिक्त ठरणार असल्यामुळे त्यांच्या सेवेवर परिणाम होणार असल्याने शिक्षक वर्गात संभ्रम निर्माण झाल्याचेही निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तद्दुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१), (२) व (३) अंशतः खरे आहे.

- (४) दुबार नोंद असलेल्या विद्यार्थ्यांचे नावे शिकत नसलेल्या शाळेवरून कमी करण्यात आली आहेत.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील स्वस्त धान्य दुकानात थीनर विकून ग्राहकांची
फसवणूक केली जात असल्याबाबत**

(४५) * १४०५८ श्री.राजहंस सिंह : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील स्वस्त धान्य दुकानात केरोसीनचा पुरवठा बंद असल्यामुळे “थीनर” विकून ग्राहकांची फसवणूक केली जात असल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गोवंडी, चेंबूर, मानखुर्द, मालाड, कांदिवली, धारावी आणि साकीनाक्यातील झोपडपट्ट्यांमधील काही स्वस्त धान्य दुकानात थीनरची विक्री केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, एक दुकानदार महिन्याला सरासरी ३ हजार लिटर थीनर विकत असून गोवंडीच्या बैंगणवाडी रोड क्रमांक १४ येथील स्वस्त धान्य दुकानात थीनरची विक्री केली जात असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तद्दुसार थीनरची विक्री करणाऱ्या मुंबईतील सर्व स्वस्त धान्य दुकानदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रविंद्र चव्हाण : (१) होय, या विषयाबाबत दै.लोकमत या वृत्तपत्रात दिनांक ०२/०५/२०२२ रोजी बातमी प्रसिध्द झाली होती.

(२) हे खरे नाही. याअनुषंगाने उपनियंत्रक शिधावाटप (अंमल) यांच्या फिरत्या पथकाने दिनांक २९/०४/२०२२ ते दिनांक ०४/०५/२०२२ या कालावधीत कांदिवली, चेंबुर, कुर्ला, मालाड, धारावी व गोवंडी या विभागातील ५६ दुकानांना अचानक भेटी देऊन तपासणी केली असता सफेद केरोसिन, थीनर अथवा इतर केरोसिन सदृश्य द्रव पदार्थांचा साठा आढळून आलेला नाही.

(३) हे खरे नाही.

उपनियंत्रक शिधावाटप ई-परिमंडळ कार्यक्षेत्रातील शिधावाटप कार्यालय ४४/ई गोवंडीमधील रोड क्र.१४, बैंगणवाडी, गोवंडी येथील ११ दुकानांची अचानक भेटी देऊन तपासणी केली असता केरोसिन सदृश्य द्रवपदार्थ थीनरचा साठा आढळून आलेला नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

उरण परिसरातील जासई-वहाळ-गव्हाण हद्दीतील सिडकोच्या जागेवरील घातक कचऱ्यामुळे नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याबाबत

(४६) * १३९६७ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उरण परिसरातील जासई-वहाळ-गव्हाण हद्दीत असणाऱ्या सिडको व वनखात्याच्या जागांवर बेकायदेशीरपणे मुंबईतील हजारो टन दुर्गंधीयुक्त घातक कचरा, डेब्रीज दररोज टाकला जात असून त्यात असलेल्या मृत पशु-पक्षी प्राण्यांच्या अवयव मिश्रीत तयार झालेल्या कचऱ्याच्या डोंगरामुळे परिसरात दुर्गंधी पसरत असल्याने नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सिडको व वनखात्याच्या अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने याकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केले जात असल्याने नागरीकांकडून तीव्र संताप व्यक्त केला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उरण परिसरात होत असलेल्या भरावाच्या कामांसाठी तेथील ठेकेदार दगड माती ऐवजी स्वस्तात मिळणाऱ्या कचऱ्याचा भराव करून संबंधित कंपनीकडून लाखो रुपये मिळवतात, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कचऱ्याच्या व्यवसायातील दलाल, संबंधित सिडको व वन विभागातील दोषी अधिकारी यांच्याविरोधात कारवाई करून महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळामार्फत सदर प्रकरणाची चौकशी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे अंशतः खरे आहे.

उरण परिसरातील जासई-वहाळ-गव्हाण हद्दीत असणाऱ्या सिडकोच्या जागांवर बेकायदेशीरपणे राडारोडा (डेब्रिज) टाकला जात आहे, परंतु मृत पशुपक्षी प्राण्यांचे अवयव मिश्रित तयार झालेला कचरा या मध्ये निदर्शनास आलेला नाही.

(२) सिडकोकडून प्रश्नाधिन विषयाबाबत वेळोवेळी उपायुक्त (गुन्हे) सीबीडी, बेलापूर आणि वरिष्ठ पोलीस निरीक्षक पनवेल शहर पोलीस ठाण्यात लेखी तक्रारी देण्यात आल्या आहेत. वनखात्याच्या जागेवर बेकायदेशीरपणे भराव केल्याची बाब निदर्शनास आल्यानंतर वन विभागाकडून गुन्हे नोंदवून कारवाई करण्यात आलेली आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) हे खरे नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

माळीवाडा (ता.जि.औरंगाबाद) येथील शिधापत्रिकाधारक धान्यापासून वंचित असल्याबाबत

(४७) * १४७६९ श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माळीवाडा (ता.जि.औरंगाबाद) येथील फुड कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया गोडाउन इमारतीच्या वादावरून ठेकेदार एजन्सी व हमाल-माथाडी कामगारांमध्ये वाद सुरु असल्याने एफसीआयचा शेकडो टन तांदूळ पडून असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू तांदूळ रास्त भाव दुकानांपर्यंत पोहचू शकत नसल्याने जिल्ह्यातील गरीब शिधापत्रिकाधारकास धान्यापासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तद्दुसार पावसाळा सुरु होण्यापूर्वी शिधापत्रिकाधारकांना धान्य वितरीत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.रविंद्र चव्हाण : (१) अंशतः खरे आहे.

भारतीय अन्न महामंडळाकडून नेमण्यात आलेले वाहतूक ठेकेदार व हमाल-माथाडी कामगारांमध्ये वाद सुरु आहे. तथापि, सदर वादामुळे भारतीय अन्न महामंडळाचा शेकडो टन तांदूळ पडून आहे, हे म्हणणे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील वरिष्ठश्रेणी व निवडश्रेणीकरिता पात्र असणाऱ्या सेवानिवृत्त शिक्षक व
मुख्याध्यापकांना प्रशिक्षणाशिवाय वरिष्ठ व निवडश्रेणी मंजूर करणेबाबत**

(४८) * १४४०३ डॉ.सुधीर तांबे, श्री.प्रसाद लाड, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.किशोर दराडे, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.नागोराव गाणार : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० बाबत जागृती आधुनिकीकरण, जागतिकीकरणानुसार शिक्षणात करावयाचे बदल आणि त्याचा शिक्षणावर होणारा परिणाम, शिक्षक शिक्षण प्रक्रियेत सुधारणा यासंदर्भात वरिष्ठश्रेणी व निवडश्रेणी पात्र असणाऱ्या शिक्षक व मुख्याध्यापक यांना वरिष्ठ व निवडश्रेणीचे प्रशिक्षण देण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद पुणे येथे नोंदणी करून सुमारे ९५ हजार ५०० शिक्षकांकडून रुपये १९५०० कोटी शिक्षण विभागाकडे जमा करूनही शिक्षकांना सेवांतर्गत प्रशिक्षण दिले नसल्याचे दिनांक ०४/०४/२०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य शैक्षणिक आणि प्रशिक्षण परिषदेकडून राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक आणि अध्यापक विद्यालयातील शिक्षकांचे वरिष्ठश्रेणी व निवडश्रेणी बाबतचे प्रशिक्षण दिनांक १५ मे, २०२२ पासून सुरु होणार असे शिक्षकांना कळविण्यात आले होते, परंतु अद्यापपर्यंत प्रशिक्षण सुरु झाले नाही, तसेच, सदरहू प्रशिक्षण विनामूल्य देण्यात येत होते मात्र यंदा पहिल्यांदाच ऑनलाईन पध्दतीच्या प्रशिक्षणासाठी रूपये २ हजार शुल्क आकारण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच, राज्यात वरिष्ठश्रेणी व निवडश्रेणी पात्र असणाऱ्या शिक्षक व मुख्याध्यापकांना वरिष्ठ व निवडश्रेणीचे प्रशिक्षण ऑनलाईन देण्याचे आयोजन केले असून अनेक शिक्षक व मुख्याध्यापक हे दिनांक ३१ मे रोजी सेवानिवृत्त झाल्याने त्यांनी वरिष्ठश्रेणी व निवडश्रेणी प्रशिक्षणाचे अर्ज केले आहेत, सदर प्रशिक्षण उन्हाळी सुट्टीत होणे अपेक्षित होते परंतु प्रशिक्षण घेण्यास वेळ लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शिक्षकांनी नोंदणी करून बराच कालावधी झाला असून माहे जूनमध्ये शाळा सुरु होणार असल्याने शिक्षकांना त्यासाठीच्या तयारीची कामे करावी लागणार असल्याने प्रशिक्षणाच्या तारखा लवकरात लवकर जाहीर कराव्यात अशी मागणीही शिक्षकांचे वतीने केली जात असून सुमारे ४० हजार शिक्षक वरिष्ठ व निवडश्रेणी पासून वंचित असून सदरहू ४० हजार शिक्षकांचे दरमहा हजार रुपयांचे नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, शिक्षकांच्या मागणीच्या अनुषंगाने दिनांक १ जून, २०२२ पासून आभासी प्रशिक्षण सुरु केले असून प्रशिक्षण घेतांना शिक्षकांना अनेक अडचणींना सामोरे जावे लागत असून प्रशिक्षण राबविणारी यंत्रणा सक्षम नसल्यामुळे प्रशिक्षणात अडचण येवून तांत्रिक त्रुटीमुळे शिक्षकांना फायदा होत नसल्याचे अनेक शिक्षक संघटनेने आरोप केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(६) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षकांना विनाशुल्क सेवांतर्गत प्रशिक्षण देवून त्यांना वरिष्ठ व निवडश्रेणी तातडीने देण्याबाबत तसेच सेवानिवृत्त झालेल्या शिक्षक व मुख्याध्यापकांना प्रशिक्षणाशिवाय वरिष्ठ व निवडश्रेणी मंजूर करणेबाबत तसेच आभासी प्रशिक्षण न घेता ऑफलाईन प्रशिक्षण घेण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) खरे नाही, सदरचे प्रशिक्षण ऑनलाईन स्वरूपाचे असल्याने सर्व प्रशिक्षण गटनिहाय ई-अभ्यासक्रमाने विकसन करणे, विकसित अभ्यासक्रम प्रशिक्षण करून ई-कोर्स तयार करणे इ. कामकाजासाठी लागणारा कालावधी विचारात घेता सदरचे प्रशिक्षण दिनांक १ जून, २०२२ पासून सुरु झाले.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३), (४), (५) व (६) खरे नाही, सद्यःस्थितीत एकूण ८६,४९४ प्रशिक्षणार्थ्यांनी आपले प्रशिक्षण पूर्ण करून प्रशिक्षण प्रमाणपत्र प्राप्त केले आहे. तसेच उर्वरित प्रशिक्षणार्थी देखील आपले प्रशिक्षण पूर्ण करण्याच्या अंतिम टप्प्यावर आहेत.

राज्यातील विशेषतः मुंबई शहरातील मराठी शाळांमधील रिक्त शिक्षकांची पदे भरण्याबाबत

(४९) * १३९९७ श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रवीण दटके, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.रमेश कराड, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात स्थानिक स्वराज्य संस्था आणि शालेय शिक्षण विभागाच्या शाळांमध्ये शोकडो शिक्षकांची कमतरता असताना मुंबई शहरात एक शिक्षकी शाळा वाढत असल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई शहरातून सुमारे ४१ शाळा एका शिक्षकावर सुरु असून तेथे गुणवत्ता आणि विद्यार्थ्यांची संख्या कमी झाल्याने सद्यःस्थितीत सदरहू शाळा बंद होण्याच्या मार्गावर आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील आणि मुंबई शहरातील सर्व मराठी शाळांना पायाभुत सुविधा देवून शाळांमधील रिक्त शिक्षकांची पदे भरून मराठी भाषेच्या शाळांना दर्जेदार शिक्षण व पायाभुत सोयी-सुविधा देवून सदरहू शाळा सुरु ठेवण्यात येणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) व (२) नाही.

(३) व (४) खाजगी अनुदानित शाळांमध्ये अतिरिक्त ठरलेले प्रशिक्षक व NGO कडून प्राप्त झालेले शिक्षक एक शिक्षकी शाळांना तात्पुरत्या स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहेत. सद्यःस्थितीत पवित्र पोर्टलद्वारे शिक्षकांची पदे भरण्याच्यादृष्टीने शासनाने दिनांक ०३/०८/२०२२ च्या पत्रान्वये महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद यांना अभियोग्यता व बुद्धीमत्ता चाचणी-२०२२ चे आयोजन करण्याबाबत सूचित करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर शहरात शालेय पोषण आहारात गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(५०) * १४४२७ श्री.अभिजित वंजारी : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर शहरात शालेय शिक्षण विभागामार्फत माहे जुलै, २०२१ ते माहे फेब्रुवारी, २०२२ दरम्यान देण्यात आलेल्या कडधान्यात बचतगट आणि संस्थांच्या संगनमताने शाळांच्या माध्यमातून गैरव्यवहार झाल्याचे माहे एप्रिल, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पोषण आहारात केवळ ५० टक्के कडधान्यांचे वाटप झाल्याने विद्यार्थी आहारापासून वंचित राहत आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांना शालेय पोषण आहार देण्यासंदर्भात कार्यवाही करून संबंधित दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) आयुक्त, नागपूर महानगरपालिका यांनी आहार पुरवठा करणाऱ्या संबंधित संस्थेचा काळ्या यादीमध्ये समावेश केला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शिक्षकांचे वेतन राष्ट्रीयकृत बँकामार्फत करण्याबाबत

(५१) * १४६३४ श्री.कपिल पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील शिक्षकांचे वेतन वेळेवर होण्याबाबत दिनांक १२ एप्रिल, २०२२ रोजी मा.उपमुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली बैठक होऊन राष्ट्रीयकृत बँकामार्फतच सर्व खाती उघडण्याबाबत मा.उप मुख्यमंत्री महोदयांनी आदेश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राष्ट्रीयकृत बँकेबरोबर पुन्हा करार करणे, दरमहा नियमित वेतन येण्यासाठी येणाऱ्या अडचणी दूर करणे, वेतनासाठी आवश्यक असलेला निधी वेतनापूर्वी संबंधित विभागांकडे वर्ग करणे याबाबत मा.उपमुख्यमंत्री महोदयांनी आदेश देऊनही अद्यापि कार्यवाही झालेली नाही याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षकांचे वेतन वेळेवर होण्याकरीता तसेच सातव्या वेतन आयोगातील फरक व थकबाकी मुंबईतील शिक्षकांना रोखीने देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मा.उपमुख्यमंत्री यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक १२/४/२०२२ रोजी बैठक झाली होती. सदर बैठकीमध्ये पुढीलप्रमाणे निर्देश देण्यात आले - १) सर्व शिक्षकांचे वेतन दरमहा नियमितपणे होण्यासाठी वित्त विभागाने अ.मु.स.(वित्त विभाग), सचिव (शालेय शिक्षण) व आयुक्त (शिक्षण) यांच्या समवेत बैठक आयोजित करावी. २) मुंबईतील ९८१ शाळांपैकी ९१७ शाळांचे वेतन युनियन बँकेमार्फत करण्यात येते, उर्वरित शाळांचे बँक खाते राष्ट्रीयकृत बँकेत अथवा core banking सुविधा असलेल्या बँकांमध्ये उघडण्याबाबतचे परिपत्रक निर्गमित करावे.

(२) उपरोक्तपणे कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(३) शिक्षकांचे पगार वेळेवर होण्यासाठी आवश्यक प्रणाली राबविण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच राज्यातील खाजगी अनुदानित शाळेतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे सातव्या वेतन आयोगाच्या थकबाकी देण्यासाठी पुरवणी मागणी वित्त विभागास सादर केलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांचे परीक्षा शुल्क परत देण्याबाबत

(५२) * १३६९१ श्री.प्रवीण दटके, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके, श्री.नागोराव गाणार : दिनांक २८ डिसेंबर, २०२१ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक १७ मधील प्रश्न क्रमांक ८५८० ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील दहावी-बारावीच्या विद्यार्थ्यांनी शालांत परीक्षांकरीता सन २०२१ रोजी अर्जासोबत भरलेले परीक्षा शुल्क कोरोना महामारीच्या संकटामुळे परीक्षा रद्द करण्यात आल्याने विद्यार्थ्यांनी परिक्षेसाठी भरलेले शुल्क अद्यापही महाविद्यालयांनी परत केले नसल्याचे दिनांक ६ एप्रिल, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू परीक्षा रद्द झाल्याने विद्यार्थ्यांना ३० दिवसांच्या आत शुल्क परत देणे आवश्यक असताना महाविद्यालयांनी विद्यार्थ्यांना शुल्क दिले नसल्याने लोकप्रतिनिधींनी शुल्क विद्यार्थ्यांना तात्काळ परत द्यावे यासाठी लेखी निवेदने दिली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांना शुल्क तात्काळ देण्याबाबत कार्यवाही करून शुल्क न देणाऱ्या संबंधित शाळा व महाविद्यालयांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) हे अंशतः खरे आहे.

मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशांच्या अनुषंगाने अध्यक्ष, राज्यमंडळ यांनी घेतलेल्या निर्णयानुसार माहे फेब्रुवारी-मार्च, २०२१ च्या परीक्षेसाठी नोंदणी झालेल्या इ.१० वी च्या विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्क रक्कम रुपये ५९/- प्रती विद्यार्थी आणि इ.१२ वी च्या विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्क रक्कम रुपये ९४/- प्रती विद्यार्थी परत करण्यात येत आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

परीक्षा शुल्क परताव्याबाबतच्या संपूर्ण कार्यपध्दतीचा तपशील मंडळाचे संकेतस्थळावर उपलब्ध केला आहे. तसेच सदर परीक्षा शुल्क परत देणेबाबत कोणतीही मर्यादा विदित केलेली नाही.

(३) इ.१० वी व इ.१२ वी विद्यार्थ्यांना परीक्षा शुल्काच्या परताव्यापोटीची रक्कम संबंधित शाळा/कनिष्ठ महाविद्यालयाकडे वर्ग करण्यात आलेली आहे. सदर परीक्षा शुल्क परताव्याची कार्यवाही अद्यापही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई विद्यापीठाच्या परीक्षा विभागाने एलएलबीच्या पाचव्या सत्राच्या परिक्षेमध्ये
केलेल्या गैरप्रकारासंबंधी कारवाई करण्याबाबत**

(५३) * १४२४४ डॉ.(श्रीमती) मनिषा कायंदे : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई विद्यापीठाच्या परीक्षा विभागाने एलएलबीच्या पाचव्या सत्राच्या एटीकेटीच्या परिक्षेत प्रश्नपत्रिकेसोबत उत्तरेही उपलब्ध करून दिल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर गोंधळ परिक्षेपूर्वीच प्राचार्यांच्या लक्षात आल्याने तातडीने दुरुस्ती करण्यात आली असली तरी विद्यापीठाच्या हलगर्जीपणामुळे विद्यार्थ्यांना अर्धा ते पाऊण तास उशिराने पेपर मिळाल्याची तक्रार विद्यार्थ्यांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर परिक्षेमध्ये झालेल्या गैरप्रकारासंबंधी संबंधित दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदर प्रकरणी प्राश्निकांकडून स्पष्टीकरण मागविण्यात आले असून कुलगुरु यांच्या आदेशाने सर्व बाब अवैध साधन चौकशी विभागाकडे पुढील कारवाईकरीता सुपूर्द करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

किनवट (जि.नांदेड) येथील बस स्थानक आगारातील विविध समस्या सोडविण्याबाबत

(५४) * १४९२२ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.अभिजित वंजारी, श्री.राजेश राठोड, डॉ.सुधीर तांबे, डॉ.वजाहत मिर्झा : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) किनवट (जि.नांदेड) येथील बस स्थानक आगारात अद्यापपावेतो कोणतीही नवीन बस नाही, तसेच आगारातील मेकॅनिकल वर्गाला व्यवस्थित सामुग्री पोहोचत नसल्याने अनेक बसेस ना-दुरुस्त अवस्थेत उभ्या असून याबाबत आगार प्रमुखांनी लक्ष देण्याची मागणी स्थानिक प्रवाशांनी केल्याचे दिनांक ६ जून, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून प्रवाशांचा सुखकर प्रवास होण्याच्यादृष्टीने बस स्थानकांच्या समस्या त्वरीत सोडविण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

तथापि, दिनांक ०६/०६/२०२२ रोजी "देशोन्नती" नांदेड आवृत्ती मध्ये या आशयाचे वृत्त प्रसारित झाले आहे.

(२) किनवट येथील बसस्थानकाचे नुतनीकरण व दर्जावाढीचे काम एकत्मीक विकास प्रकल्प अंतर्गत आदिवासी विकास निधी सन २०११-१२ अंतर्गत दिनांक ०१/१०/२०२० रोजी पूर्ण करण्यात आलेले आहे. सदर बसस्थानकात एकूण ६ गाळे (प्लॅटफॉर्म) करण्यात आलेले असून बसस्थानकावर ४ दुकान गाळे, १ उपहारगृह, आरक्षण कक्ष, हिरकणी कक्ष, जेनेरिक औषधालय, चौकशी कक्ष इत्यादी सुविधा देण्यात आलेली असून प्रवाशांसाठी अद्ययावत शौचालय (पुरुष व महिलांसाठी) तसेच अपंगांसाठी शौचालयाची व्यवस्था करण्यात आलेली आहे. प्रवाशांच्या पिण्याच्या पाण्याची योग्य व्यवस्था करण्यात आलेली आहे. सदर बसस्थानक प्रवाशांसाठी वापरात असून त्याची स्वच्छतेची व्यवस्था आगार प्रमुख्य किनवट यांच्यामार्फत करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शिक्षण विभागांतर्गत माध्यमिक शाळेतील चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(५५) * १४६२४ श्री.सुनिल शिंदे, श्री.रामदास आंबटकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.प्रवीण दटके : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील शिक्षण विभागांतर्गत माध्यमिक शाळेतील चतुर्थ श्रेणी कर्मचाऱ्यांची जवळपास ५५ हजार पदे रिक्त असल्याचे दिनांक २४ मार्च, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले असून शासनाने मागील १५ वर्षात शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची भरती केली नसून चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची ५५ पदे रद्द केली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शाळेतील मुलींवर अत्याचाराच्या घटना दिवसेंदिवस वाढत असल्याने मुला-मुलींच्या सुरक्षिततेसाठी कायमस्वरूपी शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या तसेच चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांच्या भरतीला शासनाने परवानगी द्यावी अशी मागणी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक शाळा शिक्षकेतर महामंडळाने केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शिक्षकेतर कर्मचारी व ५५ हजार चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) अंशतः खरे आहे. शासन निर्णय दिनांक ११/१२/२०२० नुसार नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्त होणारी चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची पदे आपोआप व्यपगत होणार आहेत.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे उद्भवणाऱ्या परिणामांच्या अनुषंगाने शासनाने वित्त विभाग, शासन निर्णय दिनांक ४/०५/२०२० अन्वये नवीन पदभरतीवर लावण्यात आलेले निर्बंध दिनांक १२/०४/२०२२ च्या शासन निर्णयाअन्वये काही प्रमाणात शिथिल केले आहेत. या अनुषंगाने चतुर्थश्रेणी वगळता शिक्षकेतर कर्मचारी पदे भरणेबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय दिनांक ११/१२/२०२० अन्वये चतुर्थ श्रेणी पदावरील कार्यरत कर्मचारी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर सदर पदे व्यपगत करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून, त्याऐवजी यापुढे ठोक स्वरूपात "शिपाई भत्ता" अनुज्ञेय केला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

दाभोन (ता.डहाणू, जि.पालघर) गावातील पाणी समस्या सोडविण्याबाबत

(५६) * १३९३३ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.नागोराव गाणार, श्री.रमेश कराड : सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दाभोन (ता.डहाणू, जि.पालघर) गावातील कांदोलपाड्यात पाणी टंचाईचा प्रश्न निर्माण झाला असून गावातील महिलांना हंडाभर पाण्यासाठी एक ते दीड किलोमीटर पर्यंतची पायपीट करावी लागत असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर गावातील हातपंपामध्ये बिघाड झाल्याने ते बंद अवस्थेत असून पाण्याच्या टाकीतही पाणी नसून तेथे बोअरवेलही नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, ठक्कर बाप्पा योजनेतून सन २०१७-२०१८ मध्ये सौर ऊर्जावर आधारित नळ पाणी योजना अंमलात आणली मात्र मागील तीन वर्षांपासून सदरहू नळ पाणी योजनासुध्दा बंद आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पालघर जिल्ह्यातील दाभोन गावातील पाण्याची समस्या सोडविण्यासाठी ठक्कर बाप्पा पाणीपुरवठा योजना तातडीने कार्यान्वित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गुलाबराव पाटील : (१) नाही.

(२) नाही.

सदर गावातील हातपंप सुस्थितीत आहेत.

(३) व (४) अंशतः खरे आहे.

ठक्करबाप्पा योजनेतून सन २०१७-२०१८ मध्ये सौर उर्जेवर आधारीत नळ पाणी योजना कार्यान्वित करण्यात आली होती. परंतु या योजनेचा उद्भव विंधन विहीर खचल्याने व सौर मोटार पंप विंधन विहीरीत अडकल्याने, ही योजना बंद होती. परंतु पर्यायी विंधन विहीरीवर नविन मोटार बसवून योजना सुरु करण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मोखाडा (जि.पालघर) येथील गावपाड्यातील पाणीटंचाई दूर करण्याबाबत

(५७) * १३७९८ श्री.रमेशदादा पाटील, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.नागोराव गाणार, श्री.प्रवीण दटके, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.परिणय फुके : तारांकित प्रश्न क्रमांक १२९१६ ला दिनांक ८ मार्च, २०२२ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मोखाडा (जि.पालघर) येथील ५९ गावे १५७ पाडे असलेल्या तालुक्यात दरवर्षी जानेवारी-फेब्रुवारीपासून भीषण टंचाई जाणवत असल्याने ८७ गावपाड्यांना २३ टँकरद्वारे पाणीपुरवठा होत असल्याने शासनाचे कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मोखाडा तालुक्यातील पाणी समस्येची पहाणी करून पाण्याचा प्रश्न कायमचा सोडविण्याबाबत आदिवासी लोकप्रतिनिधी, आदिवासी ग्रामस्थांनी तसेच 'समर्थन' संस्थेने मा.मंत्री पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, प्रधान सचिव, पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग, तसेच जिल्हाधिकारी पालघर यांच्याकडे दिनांक १ मे, २०२२ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उक्त निवेदनावर निर्णय घेण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, असल्यास, कार्यवाहीचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गुलाबराव पाटील : (१) अंशतः खरे आहे

मोखाडा तालुका अतिदुर्गम असून सदर तालुक्यात भुभागाची रचना ही खडकाळ-बेसॉल्ट खडकाचा भाग काळाकभीन्न पाषाण, अत्यल्प मुरुम व मातीचा असल्याने, पाणी मुरण्याची व साठवणीची क्षमता अत्यल्प असल्यामुळे जानेवारी ते जून पर्यंत पाणी टंचाई भासते.

सदर तालुक्यात टंचाई कालावधी २०२१-२२ अंतर्गत दिनांक २४/०२/२०२२ पासून आज रोजी पर्यंत १७ गावे व ५० पाड्यांकरीता २० टँकरद्वारे पाणीपुरवठा करण्यात येत आहे.

(२) होय.

(३) मोखाडा तालुक्याकरीता सर्व ५६ गावे जल जीवन मिशन अंतर्गत समाविष्ट करण्यात आलेली असून सदर योजनेकरीता महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण मार्फत जल शुध्दीकरण केंद्र, उर्ध्ववाहिनी, गुरुत्ववाहिनी, मुख्य संतुलन टाक्या व उंच टाक्यांचे काम करण्यात येणार आहे. सदरील कामेसंदर्भातील निविदा प्रक्रिया राबविण्यात येत आहे.

तसेच प्रत्येक गाव, पाड्यामध्ये वितरण वाहिनीचे काम जिल्हा परिषद मार्फत करण्यात येणार येणार असून सद्यःस्थितीत-

[१] २२ गावांच्या योजनेस प्रशासकीय मान्यता मिळणेसंदर्भात कार्यवाही प्रगतीत आहे.

[२] ३२ गावांचा प्रकल्प अहवालांची तांत्रिक छाननी सुरु आहे.

[३] २ गावांचा अस्तितवातील सुधारणात्मक पुर्नजोडणीचे काम प्रगतीपथावर आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या परवानगीविना मुंबईमध्ये अनधिकृत शाळा सुरु असल्याबाबत

(५८) * १४०६७ श्री.राजहंस सिंह, श्री.चंदूभाई पटेल, श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ७०२७ ला दिनांक ४ मार्च, २०२१ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बृहन्मुंबई महानगरपालिकेची मान्यता न घेता मुंबईमध्ये सुमारे ६७४ अनधिकृत शाळा सुरु असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबईमध्ये अनधिकृत शाळांचे रॅकेट मागील १० वर्षांपासून सुरु असल्याने याबाबत लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री यांना निवेदन दिलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदुसार बृहन्मुंबई महानगरपालिकेर्तगत चालविल्या जाणाऱ्या अनधिकृत शाळांच्या व्यवस्थापनावर तसेच त्यांना सहकार्य करणाऱ्या सर्व संबंधित पालिकेतील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर कारवाई करून अनधिकृत शाळांना द्रव्यदंडाची शिक्षा करण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) व (२) मुंबई परिसरात शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ मध्ये एकूण २६९ अनधिकृत शाळा राज्य शासन व मुंबई महानगरपालिकेची मान्यता न घेता सुरु असल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर अनधिकृत शाळांची यादी बृहन्मुंबई महानगर पालिकेच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आली आहे.

(३) उक्त अनधिकृत शाळांमध्ये प्रवेश न घेणेबाबत वर्तमानपत्राच्या माध्यमातून पालकांना आवाहन करण्यात आले आहे. तसेच, बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ च्या कलम १८ (५) मधील तरतुदीनुसार सदर अनधिकृत शाळांना द्रव्यदंडाची शिक्षा करण्यासंदर्भात कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रायगड जिल्ह्यातील शाळांचा वीजपुरवठा खंडीत करण्यात आल्याने
विद्यार्थ्यांची गैरसोय होत असल्याबाबत**

(५९) * १३९९० श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

- (१) रायगड जिल्ह्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सुमारे १ हजार ५४९ शाळांचा वीज पुरवठा महावितरणाने खंडीत केला असून, ६७९ शाळांचा वीजपुरवठा कायमस्वरूपी तर ८७० शाळांचे वीज कनेक्शन तात्पुरत्या स्वरूपात बंद केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रायगड जिल्ह्यातील विविध तालुक्यातील केवळ ५६७ शाळांचा वीजपुरवठा सुरळीत असून स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या माध्यमातून चालणाऱ्या शाळांना वीज देयकाचा भरणा करण्यासाठी राज्य शासनाने अनुदान दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर वीज देयकांसह शाळांचे दैनंदिन खर्च करण्याकरीता जिल्ह्यातील किती शाळांना अनुदानपोटी किती रक्कम अदा करण्यात आली आहे,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) रायगड जिल्हा परिषदेच्या तात्पुरता वीज पुरवठा खंडीत केलेल्या ३४७ शाळांची व कायम स्वरूपी वीज पुरवठा खंडीत केलेल्या ५९० शाळांची वीज देयकाची रक्कम अदा करण्यासाठी रुपये ५०.७० लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला असून सदरहू निधी वीज वितरण कंपनीस अदा करण्यात आला आहे.
- (३) व (४) सादील अनुदान मंजूर करण्यासाठी जिल्हा परिषदांना मागील वर्षी दिलेल्या अनुदानाचे निर्धारण करणे आवश्यक असते. रायगड जिल्ह्यातील शाळांचे अनुदान निर्धारण पूर्ण झाले नसल्याने, सादील अनुदान उपलब्ध करून देण्यात आलेले नाही. रायगड जि.प. चे अनुदान निर्धारण पूर्ण होताच दैनंदिन खर्चासाठी निधी उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औरंगाबाद जिल्ह्यातील खाजगी शाळा शुल्कवाढ करून
पालकांची लूट करित असल्याबाबत**

(६०) * १४७७८ श्री.अंबादास दानवे : सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मागील दोन वर्षात कोरोनामुळे पालकांचे आर्थिक नुकसान झाल्याने शाळांनी शुल्कात कपात करावी, असे आदेश शिक्षण विभागाने दिले असतानाही औरंगाबाद जिल्ह्यातील खाजगी शाळा शुल्कवाढ करून पालकांची लूट करित असल्याचे माहे मे, २०२२ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, शहरातील काही खाजगी शाळा पालकांना शुल्कवाढीसोबतच वह्या, पुस्तके, गणवेश, दप्तर व इतर शैक्षणिक साहित्य शाळेतूनच खरेदी करावे अशी सक्ती करित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळांनी मनमानीपणे शुल्कवाढ करून शिक्षण विभागाच्या नियमाचे उल्लंघन केल्याप्रकरणी सदरहू शाळांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिपक केसरकर : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

(३) व (४) नॅशनल एज्युकेशन सोसायटी, अंधेरी, मुंबई संचालित युनिव्हर्सल हायस्कूल, एमआयडीसी, चिकलठाणा, औरंगाबाद या शाळेचे नाव काळ्या यादीत समाविष्ट करण्यात आले आहे.

विधान भवन :
मुंबई.

श्री.राजेन्द्र भागवत
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.